1893-1963
70-річчя видання і служби своєму народові та правді

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція - Адміністрація: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J. HENDERSON 4-0237, HENDERSON 4-0807, FRCome: HENDERSON 5-9740. Тел. з Ню Йорку: BARCLY 7-4125, FRCome: BARCLY 7-0237

РІК LXX. — No. 157 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 20, 1963 Ч. 157 VOL. LXX.

В КОНҐРЕСІ ПОЧИНАЮТЬСЯ ДЕБАТИ НАД ЗАКОРДОННОЮ ДОПОМОГОЮ

Вашингтон. — В цьому тижні в Палаті Репрезентантів йтиме завзята боротьба за висоту суми, призначеної на допомогу закордонові. В Сенаті цього тижня продовжуватиметься в Комісії Закордонних Справ переслухання в справі припинення пробних атомових експльозій. Палата вже у вівторок 20-го серпня почне дебати над закордонною допомогою. Уряд плянує, щоб Конґрес признав в цьому фінансовому році, що почався 1-го липня, на закордонну допомогу $4 087 750 000, бо таку суму схвалила вже Комісія Закордонних Справ. Уряд також проти того, щоб драстично зменшувати допомогу окремим державам. Сам президент Кеннеді і всі конґресові провідники, які підтримують урядову пропозицію, будуть нараджуватися в Білому Домі ще перед початком дебат в Палаті над стратегією, якою треба користуватися, щоб перевести урядовий проєкт можливо без жадних змін. Але в політичних колах звертають увагу на те, що уряд знаходиться в некорисному становищі тому, що в цьому фінансовому році є передбачений дефіцит у висоту $9 000 000 000, а також і тому, що зростає платничий дефіцит із закордоном. Цей другий дефіцит тепер становить $3 500 000 000 в річному відношенні. ЗДА видають більше долярів за кордон, як дістають звідтам, і головною причиною є те, що ЗДА щороку коло $4 000 000 000 000 видають на допомогу закордонним державам. Торговельний бюджет цієї країни є звичайно збалянсований, але видатки на закордонну допомогу як теж на утримання американського війська поза межами ЗДА, спричиняє те, що платничий бюджет виказує щороку поважний дефіцит. Тому серед членів Конґресу є численні конґресмени і сенатори, які є проти завеликих сум на допомогу закордонові. Президент добре знає про ці настрої Конґресу і тому визначив був окрему комісію під проводом ген. Лушіюса Клея, яка мала перевірити справу допомоги закордонові і свій осуд предложити Конґресові. Ця Комісія запропонувала зменшити передбачену урядом суму на півбільйона долярів. Уряд погодився на те, і тепер Президент просить, щоб Конґрес погодився на зменшену суму закордонної допомоги. Але, як ми згадали вище, Конґрес не радо зможе погодитися на запроєктовану урядом суму —$4 087 750 000, і тому буде гаряча боротьба. Представники уряду заявляють, що витрати на допомогу закордонові, це видатки на оборону ЗДА. Комісія під проводом генерала Клея ствердила, що уряд ЗДАмерики хоче в цій ділянці „зробити забагато для забагатьох і завчасно". Ця сама комісія ствердила також, що дуже часто допомогу дається з політичних оглядів, а не з економічних, а це не є здорове явище. Вже тепер звертає преса увагу на те, що конґресмен - демократ із Луїзіяни Отто Пессмен, який є головою Підкомісії Закордонних Операцій, є великим противником допомоги закордонові, і він щороку пропонує значно зменшити ту суму, що її вже ухвалила Палата Репрезентантів. Він сказав, що генерал Клей повинен дістати ще одну зірку за те, що так справедливо оцінив із своєю комісією справу закордонної допомоги. Комісія під проводом ген. Клея пропонувала, щоб Конґрес признав на допомогу закордонові $4 3000 000 000, бо $300 000 000 не треба буде видавати тому, що латинські держави, члени Союзу для Поступу не заслуговуватимуть на американську допомогу тому, що вони, згідно з пляном, самі не зможуть видаткувати тих сум, що повинні зужити на свою відбудову. Існують невирішені трудноші і в справі допомоги Азії. Численні члени Конґресу переконані в тому, що Індія не зможе оборонити себе проти комуністичного Китаю так довго, поки вона не розв'яже свого непорозуміння із Пакістаном за Кашмір.

ЗУСТРІЧ КОЛИШНІХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОТИВНИКІВ

Демократичний президент Джан Ф. Кеннеді конферує в Білому Домі з республіканцем Генрі Кеботом Ладжом (зліва), що був колись його противником у сенатських і президентських виборах і що його він призначив тепер на амбасадора ЗДА до Південного В'єтнаму.

Заключено порозуміння в справі американської атомової зброї для Канади

Оттава. — Канадійський прем'єр Лестер Б. Пірсон повідомив, що з успіхом закінчено переговори в справі озброєння канадійських бомбовиків американськими атомовими бомбами. Атомова зброя під час миру буде під контролею ЗДА, але на випадок війни контролю перебере Канада і вона буде вирішувати, чи вживати атомової зброї. Таким способом є „запевнена спільна контроля — казав прем'єр Пірсон, — і є достатньо запевнена опіка над канадійською суверенністю та інтересами". Справа америк. бомб була предметом непорозуміння між консервативним урядом прем'єра Діфенбейкера і ЗДА, і вона спричинила була урядову кризу та федеральні вибори, в яких перемогли цього року ліберали під проводом Пірсона, який був за те, щоб Канада озброїлася американською атомовою зброєю. Діфенбейкер був проти, хоч це за його урядування була заключена умова між ЗДА і Канадою про спільну оборону проти ворога з півночі і зі сходу. Пірсон заявив, що між Вашинґтоном та Оттавою буде безпосереднє телефонічне получення, щоб можна було негайно діяти на випадок потреби. На канадійських базах будуть малі відділи американських вояків, які виконуватимуть вартову службу, але самі бази будуть під канадійською контролею і командою.

Партизанська боротьба в Гаїті

Санто Домінґо. — При кінці тижня почалася партизанська війна в Гаїті, бо в північній частині тієї країни появилися збройні відділи під командою генерала Леона Кантаве, який 5-го серпня перейшов був кордон та зайняв частину гаїтянської території. Пізніше його збройні відділи втекли за кордон до Домініканської Республіки, а частина мала втекти в гори. Уряд президента Дюваліє вислав проти тих повстанців урядові військові з'єднання, а 16-го серпня урядові літаки типу Ф-51 бомбили становища повстанців, які зайняли місцевість Монт Орґанізе, що має 2 000 мешканців. Повстанці закликають населення приєднуватися до них та скинути диктаторський режим президента Дюваліє. Уряд висилає підкріплення на фронт проти повстанців, які хваляться новими успіхами. Досі уряд заперечував існування повстанців в межах Гаїті, але тепер саме населення бачить, що діється. Делеґат Гаїті в Організації Американських Держав вніс скаргу проти Домініканської Республіки, твердячи, що це вона допомагає повстанцям генерала Кантаве.

● **Президент Центру ім. Лінкольна** в Ню Йорку Вілліям Шуман заявив, що Метрополітальна опера не перейде до нового будинку, що є частиною цього Центру восени 1965-го року, бо це зможе статися аж восени 1966-го року.

Не виключена зустріч „трьох великих" на сесії Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — 18-та сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй зійдеться 17-го вересня ц. р. і в найближчих днях після тієї дати — вірогідно — відбудеться в Ню Йорку зустріч президента Кеннеді, Нікіти Хрущова і британського прем'єра Геролда Мекміллена. Формальною ціллю тієї зустрічі мало б бути спільне вручення генеральному секретареві ОН У Тантові примірника договору про частинне припинення атомових детонацій. Очевидно, це могло б статися тільки тоді, як би до того часу Сенат закінчив ратифікаційну процедуру. Якщо того договору до того часу не ратифіковано б, то Президент до Ню Йорку не поїде, дармащо він буцім-то — за твердженням газет — висловив бажання виголосити промову про американську закордонну політику на відкритті нової сесії Генеральної Асамблеї. Якщо стало б відомо, що на відкриття тієї сесії, чи пак в найближчих після формального відкриття днях прибудуть туди Кеннеді, Хрущов і Мекміллен, то можна сподіватися великого напливу голів держав і прем'єрів. Покищо заповіли вже свій приїзд канадійський прем'єр Лестер Пірсон, президент Венесуелі Ромульо Батанкур і альжирський прем';р Ахмед бен Белла. Якщо приїзд і зустріч „трьох великих" стали б неактуальними, то атомовий договір передадуть У Тантові міністри закордонних справ Дін Раск, Андрей Громико і лорд Гюм.

Раск передбачає пакт з СССР про заходи проти несподіваної атаки

Вашингтон. — Державний секретар Дін Раск заявив на своїй пресовій конференції в минулу п'ятницю 16 серпня, що хоч він не бачить можливости, щоб прийшла „раптова згода" щодо договору про заходи проти несподіваної атаки, проте ця справа буде вірогідно найближчим кроком після атомового договору з Совєтами з 5-го серпня ц. р. Дін Раск потвердив, що того самого дня, в минулу п'ятницю, на відновленій у Женеві 17-членній конференції роззброєння, між американським делеґатом Чарльсом Стелле і совєтським делеґатом Сємьоном Царапкіним відбулась на цю тему перша одверта виміна думок. Стелле заявив, що ЗДА готові переговорювати про совєтську пропозицію щодо встановлення обабіч залізної завіси міжнародних контрольних станиць. Однак Царапкін пов'язав цю справу з редукцією на одну третю збройних сил в обох частинах поділеної Німеччини. Дін Раск застерігся проти сполучування в одно кількох різних справ, це — мовляв — надзвичайно утруднює порозуміння в будь - котрій із них. З інших, заторкнених на тій пресовій конференції справ, державний секретар Дін Раск висловив „глибоке стурбування" Америки внутрішнім конфліктом в Південному В'єтнамі між режимом Нґо Дінґ Дісма і буддистськими лідерами, висловивши надію, що дійде там до відбудови єдиного фронту. Дін Раск натаврував також заяву португальського прем'єра Олівейри Салязара, наче б ЗДА тому сприяли деколонізації Африки, щоб закріпити там свої впливи. Раск назвав таку заяву „поважним перекрученням дійсного стану".

47 професорів в Південному В'єтнамі зреклися на знак протесту проти режиму

Сайґон. — 47 професорів університету в місті Гуе в Південному В'єтнамі зреклися праці в тому університеті на знак протесту проти байдужности режиму президента Нґо Дінґ Дісма у відношенні до затяжкого конфлікту з буддистами, що становлять 70% населення країни та водночас на знак протесту проти димісіонування ректора університету, католицького духовника, який склав був заяву симпатії для буддистів. Між професорами, які зреклись, є однаково католики, як буддисти. У місті Гуе, найбільшому після Сайґону, є резиденція католицького архиєпископа НҐо Дінґ Тука і губернатора тієї округи Нґо Дінґ Кана, обидвох братів президента Нґо Дінґ Дісма. Університет в Гуе існує від 1957 року, нараховує 178 членів професури і 2.800 студентів. Офіційно ректора звільнено „за кару" за те, що багато студентів брали участь в протирежимових демонстраціях. В Південному В'єтнамі вже три буддиські жреці згинули самогубством і двоє покалічили себе на знак протесту проти переслідування буддистів. Цейльон заходиться, щоб скликати надзвичайну сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй для цієї справи. Непаль, Індія і Камбоджа поставились прихильно до тієї думки, зате Японія, Сіям і Бірма ще отягаються. В усіх тих країнах є масове скупчення буддистів. За твердженням британської пресової агенції Ройтера Папа Павло VI інтервеніював дипломатичним шляхом у президента Нґо Дінґ Дісма, католика, щоб той примирився з буддистами.

● **В Австралії** під час тренінґової плавби юнаків перед перегонами човнів, несподівана висока хвиля перевернула 6 човнів і один каяк, де разом було 14 осіб залоги. Чотири юнаки змогли самі доплисти до недалекого берега, трьох врятовано, але сім таки затонули.

ПАПА ПАВЛО VI ЗАКЛИКАЄ ХРИСТИЯН ДО ЦЕРКОВНОЇ ЄДНОСТИ

Рим. — Папа Павло VI звернувся в неділю 18 ц. м. до всіх християн з закликом до церковної єдности, при чому він спеціяльно говорив про Православні Церкви. Папа виголосив на цю тему промову після Богослужби в манастирі Гроттаферрата недалеко від його літньої резиденції в Кастель Ґандольфо, за 15 миль на південь від Риму. Папа закликав до єдности православних і католиків „у спільній і тривкій Христовій вірі" та запевняв, що „цвите тільки одно дерево, дерево Христа". Папа заявив, що він черпає радість і потіху від молитов в різних мовах і за різними обрядами, але тої самої віри й приналежности до Церкви. Він вказав на „духовий вузол, що лучить нас з Церквами Сходу". Ствердивши, що його думки є передусім з католиками грецького обряду, Папа добавив: „Але, чи моя уява кінчиться тут? Ви самі, у своїх обрядах, запрошуєте мене, щоб я дивився на ті Східні Церкви, які мають те саме хрещення й ті самі основи віри, закономірну єрархію і повні краси Тайни". Папа виявив, що „подив для тих старинних і великих Церков Сходу" спонукав його вислати єпископа Франсуа Шарієра з Фрибурґу в Швайцарії до Москви на свято ювілею патріярха Алексея. „Зроблено це з інтенцією, щоб віддати пошану, щоб показати, що нема причини для суперництва задля престижу, ані задля гордости й амбіції, ані теж нема в нас бажання продовжувати дисонанси й розбіжності, існуючі в минулому, та які, існуючи тепер, є — здається мені — цілком анахронічними". Папа Павло VI пригадав, що подібні думки мали і його попередники та особливо останній Папа Іван XXIII, і закликав: „Приходьте! Хай впадуть бар'єри, які розділяють нас". Він додав: „З'ясуймо ті точки доктрин, які не є спільні та які все ще становлять предмет спорів. Устійнім спільні і тверді основи нашої віри та шукаймо чіткої і придатної для нас ієрархічної злуки". Наприкінці Папа звернувся з закликом до вірних молитися за єдність Християнських Церков, щоб вона настала „якщо не за нашого віку, то бодай в наступних часах". — У негайних коментарях італійської преси звернено увагу, що безпосередньою ціллю того заклику Папи було, мабуть, переконати ті Православні Церкви, які не прислали були своїх обсерваторів на першу сесію Вселенського Собору, щоб вони зробили це тепер, з уваги на добрі інтенції нового Папи. Вселенський Собор зійдеться знову 29 вересня ц. р. Папа Павло VI заявив негайно після вибору його, що він задумує продовжувати діло, що його має виконати Вселенський Собор.

Західня Німеччина підпише атомовий договір з трьома застереженнями

Бонн. — Речник західньо-німецького уряду заявив, що Західня Німеччина підпише на початку цього тижня московський договір про частинне припинення ядрових детонацій, однак складе при цьому декларацію, схоплену в таких трьох точках: 1) що Західня Німеччина є єдиним репрезентантом цілого німецького народу, 2) що вона не визнає ніякої іншої держави ні режиму, що їх не визнавала перед отим московським договором і що Східня Німеччина не має права до участи в з'їздах чи переговорах, передбачених московським договором, та 3), що в майбутньому Західня Німеччина не приступить до ніякого східньо - західнього договору, який не був безпосередньо пов'язаний із справою з'єдинення Німеччини. Водночас західньо - німецький уряд звернувсь до ЗДА з просьбою, щоб вони перевірили своє рішення скоротити американський гарнізон в Західньому Берліні на 600 вояків. Майже одночасно з згаданою вище західньо - німецькою заявою щодо приступлення до московського атомового договору, — американський та британський уряди повідомили СССР, що вони не можуть прийняти до відома повідомлення, що Східня Німеччина підписала атомовий договір, бо вони не визнають Східньої Німеччини. Західня Німеччина запропонувала теж, щоб у справі проєкту щодо східньо-західнього пакту про засоби проти несподіваної атаки, відбулося засідання Ради Атлантійського пакту (НАТО). Західня преса пояснює, що західньо - німецький уряд хотів підкреслити цією своєю ініціятивою, щоб ЗДА й Британія знову не переговорювали з Совєтами про ту нову справу — без участи й порозуміння з Німеччиною.

Помeрла Марія Ковалевська, вдова по кол. міністрі УНР, Миколі Ковалевському

Інсбрук, Австрія. — 7-го серпня ц. р. померла тут після зажкої недуги Марія з Михаленків Ковалевська, вдова по колишньому міністрі хліборобства з часів Української Центральної Ради, одному з лідерів Української Партії Соціял - Революціонерів, видатному журналістові Миколі Ковалевському. Вже після смерти Миколи Ковалевського заходи його швагра Петра Михаленка і пані Марії Ковалевської появились спомини Миколи Ковалевського „При джерелах борротьби", що стали цінним вкладом до історії української революції. Марію Ковалевську похоронено 10-го серпня ц. р. на цвинтарі Інсбрук-Прадль у спільній могилі з її чоловіком.

Залізничники просять представників Конґресу на переговори з власниками залізниць

Вашингтон. — Представники 5-ох спілок залізничників 17-го серпня вислали листа до Конґресу, в якому просять, щоб окрема конґресова делеґація була присутня під час переговорів в справі вирішення всіх тих спірних справ, які не будуть вирішені в комісії арбітрів. Арбітри мали б вирішити тільки справу непотрібних на залізниці робітників та величину робітничих бриґад. Представники залізничників і власників залізниць нараджуються із заступником секретаря праці Джеймсом Рейнолдсом відносно реґуляміну Комісії Арбітрів. 16-го серпня залізничі компанії та п'ять спілок залізничників погодилися в тому, що дві найголовніші проблеми в спорі між працедавцями і затрудненими має вирішити Комісія арбітрів, яка складатиметься з представників обидвох спірних сторін і з двох публічних членів. Не знати, по скільки членів мали б визначити і працедавці і затруднені до цієї ради арбітрів; не відомо хто дасть двох публічних арбрітрів. Ця рада арбітрів мала б вирішити дві головні проблеми: справу звільнення 32 000 так званих палячів і справу величини робітних бриґад до обслуги поїздів. Ґадають, що полагодивши ці дві справи, легше можна буде вирішити інші проблеми. Але секретар праці Віллард Вірц заявив, що до дійсного порозуміння ще далеко, і що не є виключена можливість страйку, який мав би початися 29-го серпня і спаралізувати всі залізничі транспорти в країні. Надія ще на те, що Конґрес може ухвалити закон в цій справі. Але Конґрес не радо хоче вмішуватися до цього спору.

Богослуження, концерт та лекції виповнили кінець тижня на Союзівці

Союзівка, Керґонксон, Н. Йорк. — Програму щотижневого мистецького вечора на цій оселі УНСоюзу в Кетскільських горах виповнив у суботу 17-го серпня цього року вокально - музичний концерт з участю молодих і старших мистецьких сил. Започаткували програму, що нею проводив проф. Роман Левицький, молоді співачки: меццо-сопрано Христя Боднар, сопрано Христя Карпевич, виконавши ряд пісень і композицій. Молодий співак тенор Олег Богачевський відспівав разом з Романом Левицьким пісню „Де ти бродиш, моя доле" і потім виконав ще дві пісні, українську і італійську. Другу частину програми виповнили виступи бандуристів Володимира Юркевича і Романа Левицького, які відспівали в супроводі гри на бандурі кілька народних пісень і потім ще одну разом із Христею Карпевич. Фортепіяновий супровід цього вечора був в руках відомого піяніста проф. Романа Перфецького із Філядельфії та молодої піяністки Люби Цегельської з Рочестеру. Численно зібрані гості і відвідувачі Союзівки, між якими був і п. В. Джус, президент Українського Інституту Америки, разом із дружиною та сином, нагороджували артистів за їх виступи теплими і рясними оплесками. Того ж дня перед полуднем відбулася для учасників курсів українознавства надзвичайна лекція, темою якої був Український Народний Союз та його В-во „Свобода". На лекції, яку започаткував короткими вступними заввагами директор курсів проф. д-р Василь Стецюк, доповідали: гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, який і проводив лекцією, гол. секретар д-р Ярослав Падох, гол. касир Роман Слободян і ред. А. Драган. В неділю 18-го серпня, за гарної серпневої погоди, були відправлені Служби Божі в каплицях обох віровизнань на Союзівці. О год. 10-ій ранку відправив Службу Божу в Православній каплиці впр. о. Богдан Желехівський й опісля посвятив принесені з нагоди свята Спаса овочі. В тій же годині в українській католицькій каплиці св. Володимира відправив Службу Божу впр. о. Михайло Горошко з Фінікс в Арізоні, а в 11-ій годині другу Службу Божу відправив душпастир Союзівки впр. о. Любомир Гузар, який виголосив також проповідь про вагу священичого покликання. В понеділок 19-го серпня у свято Спаса о. Гузар відправив Службу Божу і посвятив при тому овочі.

ПАПЕРОВІ „ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ" У „СВОБОДІ"

На фотознімці видно картину, яка „у безконечній черзі", що 4—5 тижнів, повторюється на вулиці Ґренд у Джерзі Сиzі біля будинку Українського Народного Союзу і „Свободи": великі вантажні автомобілі доставляють з недалекої вантажної залізничої станції звої паперу, на яких друкується „Свободу" й англомовний „Український Тижневик" та інші газетні публікації. Папір замовляє „Свобода" вагонами. Один повний вантаж таких 4, 6 і 8-сторінкових звоїв паперу коштує приблизно 1,000 долярів і вистачає на яких чотири-п'ять тижнів.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** повідомив, що він не зможе в дні 7-го жовтня промовляти в Технічному Інституті в Джорджії, як це давніше плянувалося, тому, що недуга його дружини і візити кількох чужих голов держав на це не дозволяють. Ці візити закордонні мали відбутися у вересні, але їх відкладено на жовтень.

● **Колишній президент Д. Д. Айзенгавер заявив**, що віцепрезидент Ричард М. Ніксон не буде в 1964-му році кандидувати на президента ЗДА. Айзенгавер сказав, що Ніксон саме тому перенісся з Каліфорнійського стейту до Ню Йорку, що не хоче в найближчих роках кандидувати на жадний виборний пост. Дехто недавно твердив, що Ніксон перейшов до Ню Йорку, щоб брати діяльнішу участь в республіканському житті.

● **Американське Адвокатське Товариство** відзначило 80-річного емиретованого суддю Найвищого Суду Фелікса Франкфуртера золотою медалею за його заслуги як вчителя, науковця, правника і судді.

● **ЗДА** хочуть конче збудувати літак, що зможе летіти зі швидкістю більшою від звука. Цей пасажирський літак мав би бути готовий до 1967 року.

У СВІТІ

● **Південно - корейський військовий уряд** арештував колишнього прем'єра того самого військового режиму, генерала Сонґ Йо Чана, який критикував політику голови військової хунти генерала Чунґ Гі Парка і радив йому в листі до нього, щоб не кандидував на президента, а вернувся до активної служби в армії. Американські чинники стривожені цим арештом, що його попередило засудження в минулому тижні двох генералів і одного полковника на смерть ніби за змову проти Чунґ Гі Парка. Американські чинники бояться, що ті репресії військового правління створять атмосферу терору в Південній Кореї і сприятимуть комуністичній пропаґанді.

● **В Непалі в горах Гімалиях** обірвалась в суботу минулого тижня лявіна, яка засипала чотири села на висоті 3,000 стіп. В столиці тієї країни Катманду лякаються, що в тій катастрофі згинуло коло 200 осіб. Вислано військо на ратунок засипаним селам.

● **Американська делеґація в Об'єднаних Націях** призначила одного свого члена, Франка С. Монтеро, мурина, для влеґшування делеґатам з африканських муринських держав, які приїздять до Ню Йорку, діставати тут помешкання та взагалі влаштовуватись тут, знаходити собі прислугу, школи для дітей і т. п. Франк Монтеро добре знайомий з африканськими відносинами. Муринські делеґати в ОН мають раз-у-раз трудноші при найманні помешкань чи закупні домів в Ню Йорку і його близькій околиці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate or postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Ухили" й атомова бомба

У сварці між членами родини не раз злітають з уст слова, що їх ніхто із свояків не сказав би у спокійній розмові. А коли розсварені підносять голос, то сусіди можуть дізнатися про різні родинні таємниці. Ось так із полемічного радіоповідомлення, переданого з Пейпінґу в середу минулого тижня, світ довідався, що 15-го жовтня 1957-го року між СССР і комуністичним Китаєм підписано формальну угоду, за якою Москва зобов'язалася допомогти своїм китайським однодумцям і союзникам розвинути власну атомову зброю. В Америці знали, що у вересні 1958-го року большевики влаштували були недалеко Пейпінґу атомовий реактор і доставили туди невелику кількість уранію, потрібного для його урухомлення. Але щойно тепер сам комуно - китайський уряд виявив, що 20-го червня 1959-го року Москва без попередження і пояснення зірвала угоду щодо активного сприяння червоному Китаєві в атомовому зброєнні. Тепер китайські комуністи гірко дорікають за це своїм російським співпартійцям і твердять, що Хрущов зрадив їх, щоб приподобатись „американським імперіялістам" тоді з-під стягу Айзенгавера, так само, як підписаним у Москві 5-го серпня цього року атомовим договором він, Хрущов, вдруге зрадив їх, пішовши на спілку з „імперіялістами" з-під стягу Кеннеді.

Отож, виявляється, що большевики мали рацію коли у своїй заяві з 3-го серпня ц. р. твердили, що китайські комуністи в своїй кампанії проти Москви керуються не партійними мотивами, а мотивами державного інтересу. Китайські комуністи напевне не знімали б крику з приводу московських ухилів від чистоти марксо- ленінської науки, якби Москва далі активно допомагала їм у створенні власної атомової зброї. Саме зміна становища совєтських правителів у цій справі стала сутньою причиною кампанії Пейпінґу за послаблення впливу російської комуністичної партії у світовому комуністичному русі, за підривання влади Хрущова інтриґами в сателітних країнах та на терені самої компартії СССР і за дискредитування Хрущова, як зрадника комуністичної справи.

Ясно, що нісенітним є твердження китайських комуністів, начебто большевики змінили свою атомову політику супроти Китаю з уваги на виїзд Хрущова до Америки. Бож вони зірвали ту угоду 20-го червня 1959-го року, з щойно 23-го липня того року приїхав до СССР Ричард Ніксон, який, вернувшись після того до Вашингтону, порекомендував був Д. Д. Айзенгаверові запросити Хрущова. Отож ті події не стояли ні в якому взаємному зв'язку. Зате куди переконливіше звучить — за американською пресою — ревізія совєтського становища щодо китайської атомової зброї у зв'язку з аґресивністю комуно - китайської політики, яка виявилась у відношенні до Формози, Тибету й Середнього Сходу. Побачивши реакцію ЗДА на масове обстрілювання китайськими комуністами островів Квімой і Матсу та на кривавий переворот в Іраку, що стався з тихою допомогою Пейпінґу, совєтські правителі, очевидно, задумались, чи варто допомагати таким союзникам, які, діставши атомову зброю, можуть спровокувати третю світову війну. Адже Мао Тсе-тунґ цинічно заявив, що йому байдуже, чи в отій війні згинуть Европа й Америка, бо — мовляв, — коли б при тому згинуло й 300 мільйонів китайців, то все ще 300 мільйонів залишаться і будуть панувати у світі. Не дивниця, що кремлівським панам така перспектива не до вподоби.

Марні дискусії

В історії українсько - польських взаємин уже було багато спроб і починів дійти до якогось порозуміння, якщо не між одним і другим загалом обох народів, то хоч між окремими громадськими групами цих народів.

Із спробою започаткувати нові розмови про можливість польсько - українського зближення виступили в літніх місяцях цього року деякі українські, польські та чехословацькі кола на терені м. Шикаґо, що є одним із більших скупчень іміґрацій усіх трьох названих народів. Після вступних розмов узгіднено, що співпраця для взаємного зближення має відбуватися головним чином в площині культурній і товариській, а вже далі в політичній. У програму цієї співпраці включено мистецькі виставки, культурні імпрези, доповіді й дискусії — усе з метою знайомити ширший загал з історичним та культурним розвитком окремих народів. Як підставу співпраці, згідно з заявою ініціяторів, покладено взаємне довір'я, пошану і добру волю. На такій базі і під такими аспектами відбулися три дискусійні вечори, на першому з яких господарями були чехословаки, на другому — українці і на третьому — поляки.

Політичної сторінки взаємного зближення всі ці імпрези не торкнулися, бо, може, ще не було на те змоги й часу. З тим більшим завзяттям розгорнулася дискусія на сторінках польського часопису „Америка Ехо", що виходить в Шикаґо. В дискусії почали забирати голос більше чи менше компетентні представники здебільша польської і частинно української сторони, при повній незаінтересованості третьої групи — чехословаків. Як багато вже разів бувало в таких випадках, уся дискусія вилилася, якщо йде про польську сторону, в гострі обвинувачення проти українців, особливо ж за те, що вони боролися за визволення своїх земель з-під польської окупації. При цьому дехто з польських дискутантів, стверджуючи на словах конечність порозуміння в обличчі спільного ворога, намагався скинути всю вину за минуле напруження між обома народами на українців, мовляв, вони не мали не тільки права, але й причини вести боротьбу проти Польщі. Несміливі спроби з українського боку з'ясувати, що Польща окупувала західньоукраїнські землі і знівечила цим можливість їх державного існування, польські дискутанти взагалі не взяли до уваги. В результаті, по кількох турах дискусії, один із польських дискутантів запропонував, як єдиний рятунок — „ключ до польсько - українського співжиття" — створення . . . спільної мови, і то не тільки з польської й української, але й із п'ятьох інших мов — білоруської, чеської, двох лужицьких і словацької, щось на зразок совєтського „злиття мов". Таким сміховинним акордом закінчилася покищо шикаґівська спроба польсько - українських розмов.

Польсько - українські розмови і дискусії в Шикаґо були місцевою, відірваною ще одною спробою подібних розмов і дискусій в пресі, без будь-якого взаємного зобов'язання. Тим не менше вона характеристична для диктованих самим життям і його розвитком спільних прагнень дійти до якогось порозуміння з одного боку, а з другого боку вона знову потверджує, що ментальність широких прошарків польської еміґрації все ще біжить з перевантаженою балястом минулого тачкою за експресом нового розвитку й не тільки його не здоганяє, але з кожним днем більше від нього відстає. Тому й більшість таких дискусій має марні вигляди на будь-який успіх.

I. Світ

УКРАЇНА В АНГЛОМОВНИХ ЕНЦИКЛОПЕДІЯХ

Віддавна заглядаємо ми в різні енциклопедії, зокрема англомовні, шукаючи там українських гасел. Мусимо з приємністю зазначити, що поволі, але таки починає забирати в них щораз більше місця наша правда. Ці зміни просто вражають, коли порівнювати те, що друкувалося 20 або й більше років тому.

У Новій Міжнародній Енциклопедії видавництва Дад, Мід і Ко в Ню Йорку з 1922 року в т. 22 під гаслом „Україна" сказано: „. . .частина лівого берега Дніпра з Києвом, що за договором в Андрусові у 1667 р. дісталася Росії, стала відома як Мала Росія. Другу частину забрала Росія під час повторного поділу Польщі в 1793 році" . . .

Під гаслом „Українці" є тут таке окреслення: „Давня історія Росії, яка стосується Київської держави, є в дійсності українською історією (див. Росія, історія) . . . давня література Київської Руси є в більшості українською літературою. Модерна українська література, зовсім окремішна від російської, була започаткована в 1798 р. Котляревським і репрезентована такими авторами як поет Шевченко".

У покажчику джерел подана широка бібліографія в московській, українській і німецькій мовах; тут зустрічаємо, зокрема, „Літературно Науковий Вістник", праці М. Грушевського і часопис „Свободу" з 29-го лютого 1916 р.

На жаль, у бібліотеці, в якій ми працювали, бракує 20-го тому цієї енциклопедії з біографією Т. Шевченка, проте гасло є згадка в томі 22-му.

Знана енциклопедія Кольєра (Ню Йорк, 1959 р.) під гаслом „Українська література" містить статті К. Г. Андрусишина і проф. І. Бонфанте, який викладав романські мови в Прінстонському університеті. „Українська мова — читаємо в цій останній статті — близька до московської, і її можна розглядати як діялект московської" (!?).

Статтю про СССР написав Д. Лапінскас з нюйоркського стейтового коледжу; в її історичній частині сказано: „Під час розцвіту Священої Римської імперії Україна була відома, як Київська імперія. На протязі XIII ст. вона була ослаблена нападами монголів . . . потім опинилася під контролею Литви та Польщі . . ., була короткий час незалежна, але підпала під тінь Росії, яка поволі здушила автономію і забрала всю територію".

В „Енциклопедії Канадіяна", у виданні 1931 р. (Торонто), в т. 6 на стор. 185 вміщено статтю С. Г. Янґа про українських переселенців.

С. Янґ зазначає, що українська еміґрація до Канади почалася в 1894-му році, коли прибула перша невелика група переселенців з Австрії. Ця стаття має кілька бібліографічних гасел і відсилає читача до окремої статті „Іміґрація галицька" (в тім самім томі на стор. 3-4), яка має певні хиби щодо термінології, але назагал подає правильно історію української іміґрації до Канади.

В 1958-му році у видавництві Грольєр в Оттаві вийшло нове видання „Енциклопедії Канадіяна". Тут в т. X на стор. 166-167 є кілька статтей проф. Юзика відомого із своїх праць в англійській мові про українців в Канаді.

В статті „Українська Католицька Церква" проф. Юзик пише, що бере вона свій початок від Берестейської Унії в 1596-му році. Далі автор зазначає: „в Канаді тверда політика єпископа Будки, який хотів підпорядкувати всі українські організації під юрисдикцію Церкви, привела до того, що інтеліґенція, згуртована біля тижневика „Український Голос" (засновано у 1910 р.), відійшла від Церкви. Ця група, просякнута українським націоналізмом, виступала проти єпископа з огляду на постійне вживання ним терміну „рутенієн" і потурання латинізації в церковній практиці, що й привело до заснування Української Православної Церкви" . . .

У статті „Українська Православна Церква" проф. Юзик згідно з офіційною статистикою, подає такі дані: в 1951 р. вона мала 172 270 членів, з яких було 111 045 українців, 12 219 москалів, 7 740 поляків, 3 468 азіятів та ін.

Ця стаття дає також цікавий матеріял з історії московської Церкви у Канаді, субсидійованої Петербурзьким Синодом. Вона досягла свого розквіту в 1916-му році, коли мала 110 парафій, 64 священиків та 117 000 членів. З вибухом большевицької революції субсидії припинились і московська Церква занепала.

На стор. 168-169 читаємо статті проф. Я. Рудницького: „Походження українців" та „Українська мова"; в цій останній статті автор зазначає, що українська мова „належить до слов'янської групи індо - европейських мов, це — ясно окреслена, незалежна мова, початки якої сягають 8-9 століть, т. зв. протослов'янських часів". В кінці статті подано широку бібліографію в різних мовах.

Великим сюрпризом для нас було побачити нову енциклопедію, що з'явилася на полицях бібліотек — „Австраліен Енциклопедію", видану Мішіґенським стейтовим університетом, а надруковану в Сиднеї, Австралія.

В 9-му томі цієї енциклопедії на стор. 68-69 є цікава і важлива для нас стаття С. Г. П. „Українці в Австралії". В цій докладній статті автор представляє історію іміґрації українців в Австралію, їх статистику, церковне, громадське і політичне життя, їх діяльність в ділянці культури і мистецтва.

● **Комуно- китайське радіо** передало повідомлення про переведення Америкою в минулий понеділок підземної атомової детонації, назвавши її „глумом" над атомовим договором, дармащо той договір не забороняє підземних атомових експериментів. Китайські комуністи використовують ту останню американську детонацію для ще більшого дискредитування Совєтів, які ніби дали себе обманути „американським імперіялістам".

АМЕРИКАНСЬКІ ВЧИТЕЛІ В НАСТУПІ

Американські вчителі, виховники тутешньої молоді, зорганізовані у двох крайових організаціях, уживаючи доступних їм демократичних форм боротьби, включаючи й масові страйки, ведуть завзятущу кампанію - змаг за покращання своєї долі.

Найбільша американська вчительська професійна організація, Крайова Виховна Асоціяція, начислює 860 000 членів. Друга організація, багато старша від першої, бо заснована в 1916-му році, має всього лише 81 978 членів. Її офіційна назва: Американська Федерація Вчителів — АТА. Різниця поміж цими двома групами така: 1-ша діє самостійно, уникає надто гострих конфліктів — бодай так було досі — з громадянством та шкільною адміністрацією на місцях і її членство здебільша розкинене по менших осередках; друга має стисло професійний характер і є складовою клітиною найбільшої юнійної організації, недавно об'єднаної під спільною назвою Американська Федерація Праці — Конгрес Індустрійних Організацій (Ей-Еф-Ел — Сі-Ай-О). Поле діяльности АТА — великоміські скупчення, і вона з кожним роком зростає своїм членством (11 000 нових членів за минулий рік). АТА — це надзвичайно динамічна, сказати б, гостро бойова організація американського вчительства, яка веде активну боротьбу за права й поліпшення умовин праці своїх членів.

Американська Федерація Вчителів — АТА здобула широкий розголос, перевівши в минулому році одноденний, але важливий у своїх наслідках страйк учительського персоналу в школах Ню Йорку. Такий самий масовий страйк заповідає ця організація на осінь цього року, якщо відповідні чинники не підуть назустріч її головним вимогам. З тією різницею, що цьогорічний страйк провід АТА плянує на ряд інших міст-велетнів.

Чого хоче зорганізоване вчительство?

Президент АТА подав нещодавно до публічного відома таке: „Вчителі дістають замалу платню, вони переобтяжені своєю роботою, а трактується їх як громадян другої кляси; тож тепер ці люди готові до боротьби". Вчителі домагаються більшої уважливости й „сильнішого голосу" в шкільній адміністрації і її політиці на місцях, вони не хочуть бути своєрідними „наймитами" у своїй професії. Однак головна їх вимога — поліпшення фінансового стану; також ставлять вони домагання, щоб учительський персонал трактовано в такий самий спосіб, як працівників державного апарату: письмовий контракт і точна специфікація прав та обов'язків для обох сторін.

Як подають звітодавці з „поля бою", американське вчительство за останні роки перейшло поважну метаморфозу. Розвиток новітньої техніки, а внаслідок цього зміна економічно - соціяльних умовин захопили й маси відданого своїй відповідальній праці вчительства. Архаїчні обставини, старосвітські норми льояльности супроти своїх „хлібодавців" не набрали гострих, подекуди революційних форм по малих скупченнях населення. Тут учительський персонал рекрутується здебільша з місцевого елементу, тут відношення вчителів до батьків і до шкільного начальства — на громадсько - родинному ступені. Зовсім не так по великих середовищах, де в людському муравлищі кожний працюючий — у білому ковнірці чи без нього — важко бореться за свій хліб насущний. Також відношення громадянства до вчителів по містах - велетнях зовсім не таке товариське, гуманне, як по менших осередках, кажуть дослідники цієї професії.

Президент Американської Федерації Вчителів, Карл Дж. Меґел, у зв'язку з порушеною темою сказав: „Наше вчительство зовсім інакше трактується по великих містах, як по малих осередках. Звідсіль неоднакове ставлення вчительства до свого оточення, і тому воно мусить організуватись і боротись за належні йому права".

Торішня перемога вчителів Ню Йорку, це пересторога для інших міст цього краю, це заохота для решти незорганізованого вчительства: не йти самопасом, але ставати в ряди своєї професійної організації. Слід згадати, що, на відміну від „Крайової Виховної Асоціяції", ця відносно мала, але динамічна група стоїть на становищі повної расової інтеграції.

Т. К.

Іван Овечко

„А СВІТ ТАКИЙ ГАРНИЙ..."

Василь Гайдарівський. В-во Юліяна Середяка. 238 стор.

Книжка В. Гайдарівського (або, вірніше, як він сам у листі до Видавництва себе називає, Гайворонського) складається з трьох оповідань: „Мерехтливі зорі", „Непрошений гість" і „А світ такий гарний . . ."

Хто жив у Донбасі, хто знає шахтарський побут, той не відкладе книжки набік, поки не прочитає „Мерехтливі зорі". Наша еміґраційна література не дуже багата творами на теми з життя шахтарів. В. Гайдарівський почасти заповнив цю прогалину майстерним оповіданням, в 58-ми сторінках якого зумів умістити цілий ряд типових і різноманітних характером й світоглядом персонажів. Треба мати не абиякий талант, щоб прикувати увагу читача до різних там стояків у шахті, до конвеєра, до врубівки, „органки". Йому це вдалося дуже легко, бо знає він і всі світла й тіні шахтарського побуту, і рафіновані методи совєтського терору над робітниками під землею.

Найперше, що „втягує" читача в оповідання, — це мова автора, мова його дійових осіб. Хоч автор і веде своє оповідання від свого власного імени, надаючи цим способом своєму творові характеру спогадів, це не є спогад. Це — літературний твір з вигаданими дійовими особами, з вигаданим сюжетом. Але вони такі реалістичні, живі та близькі українцеві - шахтареві з Донбасу. І страхіття совєтської системи письменник не підкреслює окремими словами чи філософічними роздумуваннями, а показує їх „зсередини", в процесі самого опису тієї чи іншої події, в поведінці людей, навіть у способі пиття горілки шахтарями. Немає в творі громів і блискавок на адресу комуністичної диктатури, зате є послідовне, мистецьке здемаскування потворної суті системи, в якій мусять жити і комуніст Іван Кузьмович — особа з роздвоєним серцем, що мусів виявляти свою відданість партії й виробництву лише тому, щоб тільки нічого йому злого не сталося, бож і він з „підмоченою" репутацією: переховував небожа, що встиг побувати на північних лісорозробках і звідти втік них лісорозробках і звідти утік до дядька на шахту; і ненадійний балакун Євтухов, і нащадок козаків Земляний, і цвіт молодости Коля Брашко, що під спів і загинув у шахті, і багато інших добрих та злих людей.

Якщо „Мерехтливі зорі" цікаві більше описом подій і характерів, то „Непрошений гість" цікавий розв'язкою самої події. Це оповідання варто було б використати для телевізійної театральної вистави. Увесь час автор тримає в напрузі читача, передаючи зустріч двох братів у батьківській хаті. Аж до останніх сторінок оповідання читача бере злість на меншого брата, що всиг „скомунізуватися", і опановує почуття симпатії до старшого, який не нічим не заплямував родини Федоренків — типової української родини під совєтами. І яке ж почуття самозадоволення, гордости і віри охоплює читача, коли він, вслід за старшим братом, лізе на горище і там пізнає справжню душу меншого брата . . .

Не поменшуючи вартости двох інших оповідань книжки, мушу признатися, що „Непрошений гість" мене найбільше зворушив. Як тій Пліточці, дружині меншого брата, мені хотілося в кінці оповідання то плакати, то сміятись і, „обнявши Івана за шию, міцно його поцілувати". А авторові потиснути руку.

Сила та міць кохання молодих людей найяскравіше показані в останньому оповіданні „А світ такий гарний". Поневіряння Андрія та Насті в павутинні совєтської дійсности тримають в напрузі читача на протязі всього оповідання, вони такі близькі всім тим, хто був молодим, кохав і відчував на кожному кроці, що й на кохання він не має права, волі й безпеки.

Читачі книжки „А світ такий гарний" напевно чекають нетерпляче заповіджених В. Гайдарівським чергових повістей „Гончарі" та „Крадений батько".

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ

З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XXVI)

Перед образами Удо ми запитали його, де він знайшов свої такі оригінальні венеціянські мотиви. — „З бальконі одного готелю", — сказав задоволений мистець, і дав нам його адресу . . .

МОЇЗ КІСЛІНҐ
(Moise Kisling — 1891-1960)

Кіслінґа я знав ще з героїчних часів Зборовського та Ґійома. Зустрічав його всюди і не раз на його виставках, у великих сальонах, на мистецьких маскарадних балях. Його оригінально скомпоноване „Ньо" бачили ми в Фундації Барнеса в Філядельфії, де є ще три інші малюнки Кіслінґа.

Кіслінґ прийшов на виставку моїх олій в ґалерії Мете при вул. Елізе. Це було повесні 1947 р., коли то всі вихідці з колишньої Польщі поспішно повернулися після війни з Нью-Йорку до Парижу. — „Чого ви так швидко злетілися до Парижу, — питав я його, — не було вам чого їсти в столиці янкі?" Я мав на увазі, крім нього, ще Шаґала і Мане-Каца. — „О, Грищенко, — витяг широку долоню Кіслінґ і відміряв на ній другою рукою добрий шмат, — отакі ми їли там у Нью-Йорку біфштеки"! — казав із щирим поглядом великих очей.

В 1959 р. Музей-Замок у Кань улаштував Кіслінґу чималу його ретроспективу: великі портрети, „ньо", краєвиди з Санарі, квіти. В Санарі коло Тульону він був осівся з дружиною-француженкою, мав сина, який по матері пішов у симпатичного француза і вибився на сміливого авіятора. Пишно відкривалася виставка Кіслінґа, було багато людей, успіх. Після відкриття він з друзями смачно повечеряв, подивляючи з бальконі каннське море, Антіб, гори Вансу. На другий день він мусів поквапливо повернутися у свій Санарі, і за два місяці його вже не було на світі. Помер у повному розквіті творчих сил.

Моїз часто виставляв, і завжди успішно. Лише в часи кризи 1937 р. йому не пощастило. Пам'ятаю вернісаж його великої виставки в ґалерії Обрі, де годі було протовпитися. Туалети шикарних дам, панки в смокінґах з розетою, критиків не перечислити. Був „увесь Париж", поздоровлення, компліменти... І, не зважаючи на те, Моїз продав того дня тільки одну майже мініятюрну олійку.

Кіслінґ щиро любив природу, малював краєвиди Блакитного узбережжя з його оливними гайками на тлі далекого моря. Любив і їсти „буябеси" (рибні юшки) з червоних раскасів і блакитнобоких сардинок. Слава і фортуна служили до самої смерти Моїзу і його відданій, симпатичній дружині. Він давно забув про свої черевики, які кілометрами носив за плечима, ідучи в Париж босий, як на прощу. Забув свої сутички із Зборовським, своїх численних „милих" і маскаради. Місто Санарі в його пам'ять назвало одну вулицю, і його земляк, відомий критик Соломон, аж заздрив: „Як же ж, — казав, — я осів у Санарі раніше від Кіслінґа і живу там роками, а ще й досі не маю навіть завулка"...

Кіслінґ був родом з Кракова, до Парижу прибув ще в 1910 р. і вперше виставив у Сальоні Незалежних 1913 р. Під час першої війни був у французькому леґіоні, був важко ранений і пізніше став натуралізованим французом. „Маляр, — казав він, — повинен віддаватися інстинктові, одночасно втримуючи розумову контролю". Завдяки своєму елеґантному стилеві малювання, він став одним з наймодніших мистців Паризької Школи.

ЖОРЖ БУШ
(Georges Bouche — 1873-1941)

Хтось спитав би: „Хто такий Буш?" Якби спитати про це Катю Ґраноф, то вона обурилася б і закричала: „Як то, хтось не знає мого геніяльного Буша?" Нещодавно наполеглива мільйонерка ще раз показала олії Буша в своїй новій ґалерії при площі Бово. Критик Геро з журналу „Аматер д'Ар" так і писав у своїй замітці, що Буш — геніяльний маляр.

Геро — цікава постать між паризькими критиками. Два роки тому я отримав від нього широкого листа (він також маляр) з приводу його статті проти голосної каплиці Матіса у Вансі. „Чотири місяці, — писав він мені, — моя стаття лежала в течці журналу. Ні один орган у Парижі не відважився б надрукувати мою статтю". В тій статті Геро виступив проти дешевих декоративних ефектів, які старий Матіс застосував у згаданій каплиці і які критика розтрубила як нове і небачене чудо в мистецтві.

Пригадую Буша. Раз зайшов я припадково в напівтемну ґалерію при вул. Рішепаж біля Мадлен. Там скрізь стояли по кутках пачками олії Буша. Їх щойно привезли з Монпарнасу. Вантажник, що привіз образи, ще стояв при ґалерії. Їх було з 800, темні або напівтемні, як і сама ґалерія, намальовані густою пастою фарби, мов грязюкою, подекуди з ясними кольоровими плямами, рожевими, блакитними й помаранчевими. З рук маршана Е. Бльота Буш попав до рук Каті, „ненаситної" і невтомної маршанки і, майже водночас, до Жоржа Бернгейма при вул. де ля Боесі. Під час відвідин ґалерії Каті при набережній Конті, побіч з бібліотекою Інституту Мазаріна, я помацав пучкою один натюр-морт Буша, і Катя кинула мені здалеку: „Грищенко, не торкайтеся, олія ще свіжа!".. Справді, паста фарби, наче густе сіре тісто з діжки, текла, язики сповзали на золоту раму. Треба було більш року, щоб це квашене тісто підсохло...

Від давніх років іде „війна не на життя, а на смерть" між Кассу і Грановою, бо Кассу насмілився спустити з першого поверху свого музею „геніяльного" Буша і розмістив його картини внизу, між мистцями „Осіннього Сальону". Вона випустила люксусове видання про свого протеже і скрізь робить йому неймовірну рекляму. Це тут, у ґалерії Каті, я мав приємну зустріч з Бушем. Кремезна, висока людина, просто одягнута. Тихий, наче фармер з Тулюзи. Велика голова з великим лобом, і вся лиса. Він давно помер, а син осів у Путьє, робить у своїй майстерні прегарні різьблені рами.

Буш народився в знаменитому центрі шовкових виробів — Ліоні, з його випарами й туманами. Вдома не мав він ніякого успіху і, за порадою старого маляра Каррана (ніхто не звертав уваги на його олії, а були між ними перлини), подався ще замолоду в Париж шукати кращої долі. Сьогодні у великому, модерному ліонському музеї годі знайти хоч клаптик його олії. В Парижі він швидко запізнався і заприятелював з П'єром Ляпрадом, що сам був родом з Нарбони. Як і Ляпрад, Буш був антиподом усяких „ізмів", теорій, геометричних експериментів. Навпаки, він занурюється в Біблію, з якої бере чимало мотивів, захоплюється Конфуцієм і нарешті все більше працює в самотині. Під час першої війни служив звичайним солдатом. В добу скажених пошуків кольору „диких" Буш заховався, як слимак, і мріяв тільки про сірі безбарвні картини грубою пастою фарби. Ніколи не вживав ні ножа, ні шпахтлі, тільки інколи розтирав пасту на полотні своєю пучкою...

Не було нічого дивного в тому, що Буш осів у дикій Оверньї, де спорудив віллю в Абльоні і пізніше придбав ціле занедбане селище. Тут він працював далеко від усіх і всього, вставав о 5-ій ранку, стинав рожі, збирав китиці гірських квітів і жив справді ідилічно. Але недовго тривала ця ідилія: прийшла війна, нацисти в його віллі все понищили, а він сам не переніс катастрофічної поразки Франції, і одного травневого дня 1941 року перестало битися його вразливе серце.

(Кінець.)

ВІД РЕДАКЦІЇ: З цією останньою статтею О. Грищенка закінчуємо його спогади про французьких мистців. Вони появляться окремим книжковим виданням з додатком численних ілюстрацій і статті про малярку Соню Левицьку, що вже була друкована в журналі „Київ".

На запити деяких читачів, чи ці спогади писав автор українською мовою, чи вони перекладені з французької, відповідаємо: мовою українською. Рукопис цих спогадів зберігається в Фундації Грищенка в Нью-Йорку.

ПРОТОКОЛ
З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 20-го ДО 24-го ТРАВНЯ 1963 Р., НА „СОЮЗІВЦІ," КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(4)

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звіт головного радного Василя Гузара

At this time, I would like to thank the delegates of the 25thUkrainian Nat'l Ass'n Convention for the honor and confidence they have placed in me by re-electing me to the office of Supreme Advisor.

At the request of President Joseph Lesawyer, I attended the Ukrainian Youth League of North America National Sports Rally at Johnson City, New York. I was given the honor of extending greetings from the officers and members of the tion I also presented the trophies to the winners of this large sports turnout. Summer months found me visiting local and nearby city branches along with their affairs and picnics.

At the 25th Anniversary of the Ukrainian American Club, which celebrated it's 25th year of service to the Ukrainians of the Rochester area, I acted as General Chairman, and all UNA Branches from Auburn, Syracuse and Rochester were represented.

At the request of Secretary, Mr. Padoch, I attended the 45th Anniversary of St. Michaels Society Branch 121 of Rome, New York, on September 30. I explained to the American Ukrainian youth the wonderful benefits they could enjoy by being members of the Ukrainian National Association, and why it is their proud duty to keep their Ukrainian heritage alive.

Many of the Rochester district meetings were held here in Rochester this year and because of the distance in traveling our meetings were mostly represented by all Rochester branches. We do hope that this session of the Supreme Assembly may settle the district problem of certain cities as asked by the Auburn delegation at the last Convention from the floor.

Plans have been discussed to hold the 70th Anniversary of the Svoboda. We plan to hold a seminar type program for this affair.

As for the District, many of our officers who have worked hard for the UNA and many others have had difficulty gaining new members. Plans are being worked out to have the smaller branches merge with the larger ones. This plan may be a great gain for the UNA in membership and can help strengthen our local organization.

Among the Ukrainian youth, our Soyuzivka is playing a great part in gaining members. Interest is also shown in the Ukrainian Cultural Courses more and more each year.

As chairman of the Taras Shevchenko Memorial Fund drive, I wish to say that our goal of $10,000 will soon be reached.

At the request of the Secretary Mr. Padoch, I visited our Manchester, New York, Branch to settle a misunderstanding about our insurance plans by some of the members.

Recently at the Ukrainian Youth League of North America National Rally held in Rochester, New York, the president, Mr. Joseph Lesawyer, was guest speaker. I presented the trophies to the Bowling, Basketball and Volleyball winners. This was one of the biggest sports rallies held by the Ukrainian youth and the UNA should be proud that it presented the trophies. The junior basketball winners were the Ambridge, Pa., branch 161 of which Andy Jula is Secretary. The senior title went to the Auburn branch 38.

If you had witnessed the spirit of the youngsters and the love for the sport, you would notice the look on their faces when they received their little trophies. They will remember the UNA for the little token, of which they were so proud. I'm sure that other officers attending this meeting can express the same feeling.

I still hope that in the near future the UNA will take a greater part in sponsoring large sports programs in some centrally located city in the USA or Canada, so that all UNA branches and members can participate.

In conclusion I wish to express my appreciation to the members of the Executive board, the editors of Svoboda and The Weekly for the cooperation and consideration they have given me.

I wish to thank the local officers for the cooperation they have given me in the past and hope they will give me their assistance in the future.

Звіт головного радного Андрія Джули

From our convention to the end of the year 1962, I am happy to report that the months were interesting and fruitful. My first activity as a member of this Assembly was t attend the 60th anniversary of Branch 63, in Ford City. This affair was a twofold banquet. First to pay tribute to its pioneers and to honor their secretary, Michael Turko. Mr. Turko was duly honored for his outstanding work in increasing the branch membership, and for keeping the Ford City branch as the largest branch in Pennsylvania. At this affair, which was held in September, from our neighboring state of Ohio, were present Supreme Advisor, Dmytro Szmagala and his wife, and Mr. & Mrs. Nicholas Bobechko, branch secretary of 102, in Cleveland. It was a pleasure to serve as toastmaster at this jubilee.

A few weeks later in October, in the Ukrainian town of Ambridge, the local branches celebrated the Golden Jubilee of the Providence Association and it was an honor as a member of this board to help in this event.

The following week-end was a short jaunt to that wonderful city of Youngstown, Ohio. It was the Golden Anniversary of Branch 230. Our Supreme President, Joseph Lesawyer, also helped to make this jubilee a huge success.

The forty-first annual session of the Pennsylvania Fraternal Congress was held in the Roosevelt Hotel, Pittsburgh, Pennsylvania. Prior to the opening of this session, a regional rally of the Western Pa. Ukrainian National Association branches was held on November 11, in the hotel. This rally was well attended and a lively question and answer program was conducted. The moderator was our President, Joseph Lesawyer. On Monday and Tuesday we attended the sessions. I am happy to report to this body that Mr. Lesawyer and myself were very helpful in having Stephanie Wochuck, Supreme Treasurer of the Providence Association of America, elected to the post of second Vice-President. In two years she will be elevated to the office of President. It will be the first time that a representative of a Ukrainian Fraternal organization will serve on the Executive Board of the Pennsylvania Fraternal Congress.

In addition to these events I was kept busy with the Penn-Ohio sports program. As you know, last year the bowling tournament was held in Ambridge, and it is a growing success since we undertook this program in the Penn-Ohio section. In September, our first golf tournament was held in Akron, and arrangements have been completed for the second affair in August. Where, but in Ambridge. Incidentally, this year's bowling tournament was set back a week to May 11. The reason for this was that the committee for the Ukrainian Youth League of North America sports program wanted the week-end of May 4th. We obliged, but we of the Penn-Ohio Bowling Tournament never received any thanks nor publicity in their publications, giving our sports program a boost.

In the 1961-1962 basketball season, Ambridge Branch 161, of the Ukrainian National Association, won the junior championship, sponsored by the Western Pa. League of Catholics. Picturs of these young boys, with their Ukrainian National Association basketball uniforms, and a write-up were sent to the Editor of the Weekly and I hope that this material will appear in the near future in the Weekly. At all of our sessions we talk about the youth and agree that they should be helped in every way. We should carry out this idea in practice at every opportunity.

In my travels, discussions were held with branch secretaries and branch officers, whenever we met. Appearances were arranged for radio interviews for our Executive Board whenever they appeared at any Ukrainian event in the area. Two events occured last November, when the radio audience in the Penn-Ohio area heard the voices of our Supreme President, Joseph Lesawyer, and the Supreme Treasurer, Stephanie Wochuck of the Providence Association of America.

In my area, I worked with the branch of the Ukrainian Congress Committee and was happy to serve as chairman of the Shevchenko Memorial Committee in the drive to raise funds for the erection of the statue in Washington, D.C. Also in my travels throughout the Penn-Ohio district the children's camp and the cultural courses which are held at the Soyuzivka, I encouraged the members to try and send their children to these summer programs which are held every year. I cooperated with branch officers, whenever they needed help and attended all meetings of the Western Pa. regional branches. When misunderstandings came to my attention, about the Ukrainian National Association, I was always there with the answers as to what our organization does and what it stands for.

At the Loyalty Day parades held in Pittsburgh, I always tried to be present and helped to see that the Ukrainians made a good representation in the event. Captive Nations Week is always held by the Ukrainians and the largest turnout was made last summer at Kennywood Park, where the President of UCCA, Lev E. Dobriansky delivered the main address.

Respectfully submitted,
Andrew Jula

В цьому місці провід нарад перебрав головний предсідник Йосиф Лисогір.

Звіт головної радної Анни Чопик

Повернувши з Конвенції, де я була вибрана головною радною, я здала справоздання в мойому Відділі в Бостоні

В серпні 1962-го року я була присутня на відкритті курсів українознавства на „Союзівці", де я мала нагоду промовити до курсантів.

У вересні 1962-го року в Маямі Біч, Флорида, під час 29-ої Конвенції Ліги Української Молоді Америки, мені припала честь передати чек від УНСоюзу на $100 для Фундації Ліги Української Молоді Америки і при тій нагоді зложити привіт від УНСоюзу. Також я мала нагоду в англійській мові підкреслити велику роботу УНСоюзу в користь Ліги Української Молоді Америки від його заснування і взагалі для тут родженої молоді, видаючи для них сторінку в "The Ukrainian Weekly" і всі книжки в англійській мові, як Грушевського History of Ukraine, Ukraine in the 20th Century, Mazeppa, translations of writings of Taras Shevchenko, Ivan Franko etc., на які Український Народний Союз видав великі фонди, які помогли тут родженій молоді пізнати своє українське походження і свої обов'язки до свого українського народу.

У вересні я зложила привіт від УНСоюзу на відсвяткування 10-ліття Спілки Української Молоді Америки, що відбулося в Бостоні з рамени Осередку ім. В. Біласа.

В листопаді 1962-го року я мала припоручення Головного Уряду взяти участь в нараді Ню Енглenд Фратернал Конгрес, що відбулася в готелю Вендоме в Бостоні. Були присутні представники від 22 братських організацій — 3-ох польських, французьких, американських, угорських і т. д.

Один референт, котрий доложив великої праці над запитами, що мусять братські організації робити, щоби збільшити і скріпити членство, заявив, що при головних урядах мусять бути, окрім платних урядників, котрі ведуть бизнесові функції даної організації, також платні спеціялісти, котрі плянували б всякі братські програми і котрі дали б провід Відділам в поширенні братського духа. Лише в той спосіб буде можна приєднувати найбільше членів.

Зпочатку року я скликала окружні збори Відділів: 238, 307, 374, 224 та 178 з Манчестер, Н. Й., на котрих ми дискутували проблеми нашої округи, та про кампанії приєднання нових членів. На цих зборах був вибір нової управи і мене вибрано на голову. Також обговорено пляни відсвяткування 70-ліття „Свободи". По тяжкій праці урядників Бостонських Відділів відбувся бенкет і баль, на котрім д-р Падох, головний секретар УНСоюзу виголосив зворушливу промову в українській мові про історію і розвиток „Свободи" та ролю УНС для української спільноти. Пан Іван Кокольський, головний контролер промовляв в англійській мові. З нагоди свята наш Комітет пожертвував на пресовий фонд „Свободи", „Веселки" і на будову пам'ятника Шевченкові. Я була тостмайстром на бенкеті і також приготовила виставку В-ва „Свобода".

Час від часу я висилала дописи до „Юкрейнієн Віклі" і на прохання Головної Управи дала листовні поради на важні проблеми Союзу.

Поза роботою в користь УНС я брала участь в народній праці на терені Бостону. В січні я була присутня в губернатора стейту Массачусетс Ендикот Пібаді з нагоди підпису проклямації Незалежности та Соборности України, а також виголосила реферат на ту тему на святі влаштованому Бостонською Філією УККА.

На закінчення мого коротенького звіту я хочу подякувати всім Відділам моєї Округи за їх зі мною співпрацю, і заявляю, що буду дальше співпрацювати із Союзовим Урядом в користь УНСоюзу і буду дальше ширити його славу.

Звіт головного радного Івана Одежинського

У цьому звітовому періоді, який почався дня 1-го червня 1962-го року а закінчився дня 20-го травня біжучого року, я виконував, подібно як в минулих роках, вже у другій з черги каденції — обов'язки Головного Радного УНСоюзу.

Завдяки відносно невеликій віддалі місця мого перебування, Філядельфії, від централі УНСоюзу в Джерзи Ситі, я мав змогу бути в постійному персональному зв'язку з членами Екзекутиви і Головного Уряду, що поважно полегшувало мою працю.

Супроти факту, що одною з головних і основних точок діяльности не лише членів Головного Уряду, але й кожного члена УНСоюзу повинно бути дбання за постійний приріст членства нашої організації і її розбудову — я намагався, як і в минулих роках, приєднувати нових членів для УНСоюзу .

В загальному, у тому звітовому періоді я приєднав для УНСоюзу 93 членів, в тому числі три десятитисячні грамоти, сімнадцять п'ятитисячних, а решта між п'ять тисяч і одна тисяча. В загальному сума грамот членів приєднаних в тому звітовому періоді мною становить більш ніж $180 000.

Також, в тому звітовому часі, я придбав для молодечого журналу „Веселка" 25 нових передплатників, без будь-якого звернення збоку Редакції журналу. Крім цього, я розпродав 50 примірників Календарів - Альманахів „Свободи".

Названі мною дві останні точки моєї діяльности (акція для „Веселки" і Альманаху „Свободи") уважаю невідкличною частиною моєї діяльности як головного радного УНСоюзу, з огляду на тісну пов'язаність і велику ролю, яку відіграє „Свобода" в житті УНСоюзу, та серед нашого громадянства і назовні.

Моя праця на становищі секретаря 153-го Відділу УНС ім. Луки Мишуги, яку то сповняю поруч обов'язків головного радного і яка забирає мені багато часу, з огляду на те, що Відділ є одним з найбільших у Пенсилвенії, обіймає обширну кореспонденцію Відділу, як також збирання вкладок від членів Відділу. У Відділі діє харитативна служба, яка допомагає членам в одержанні праці та дає допомогу і заступство перед урядовими міськими чинниками міста Філядельфії. Цю працю в більшості доводиться сповняти мені самому, що, очевидно, йде на добро УНСоюзу .

Беру теж активну участь в Окружній Раді Відділів УНСоюзу, при чому тісно співпрацюю з головним контролером Союзі, д-ром Володимиром Галаном, та молодим, многонадійним головою Окружної Ради Степаном Гавришем та з іншими членами цієї ж Ради.

Одною з найбільших і найвидатніших імпрез цієї Ради було влаштування першого в Америці відзначення 70-річчя „Свободи", а зокрема бенкету і получених з ним виступів американських політиків, видатних членів Республіканської партії. Бенкет пройшов з повним успіхом, при участі головного предсідника УНСоюзу п. Иосипа Лисогора, головного редактора „Свободи" і коло 250 учасників, в більшості представників наших центральних і льокальних організацій.

Як член Головного Уряду я репрезентував цей Уряд на Окружних Зборах в Балтимор, Мериленд, в листопаді 1962-го року. При тому мушу відмітити назвичайно діловий і на високому рівні перебіг цих Окружних Зборів, на яких обговорено і полагоджено низку актуальних питань, зокрема найбільше присвячено уваги організації та розбудові цієї Округи УНСоюзу. Треба підкреслити особливу відданість членів цієї Округи справам Союзу; таку відданість стрічається лише в найбільш свідомих і активних Округах, які мають територіяльно ближчий контакт з Централею. Дай Боже УНСоюзові якнайбальше подібних Округ.

Як представник Головного Уряду УНСоюзу я заступав разом з іншими членами Екзекутиви нашу організацію на бенкеті влаштованому з нагоди 50-річного Ювілею „Провидіння". Цей бенкет відбувся в готелі Бенджамін Френклін у Філядельфії.

У характері репрезентанта УНСоюзу я мав нагоду виступати на численних інших бенкетах, імпрезах і т. п., а зокрема на бенкеті з нагоди 20-річчя Першої Української Дивізії УНА в філядельфійському „Райфл Клаб"-і, на Конвенції Союзу Українок Америки, на благословенні відновленого дому УСТ „Тризуб" та інших.

Я брав також участь в складі української делеґації у відкритті сесії стейтового парляменту Пенсилвенії у столиці стейту у Гаррізбурзі. Це відкриття відбулося в дні 1-го квітня 1963-го року. Сесію найвищої стейтової леґіслятури відкрив молитвою за Україну Всч. о. Василь Лостин з Філядельфії.

Беручи до уваги, що традицією УНСоюзу впродовж його 70-річного існування була завжди, крім забезпеченевої діяльности, також і кермуюча діяльність на полі політично-громадському, я уважав за відповідне активізуватися на полі участи в американсько - українському політичному житті, по лінії, якою йшов наш незабутній довгорічний попередній предсідник бл. п. Дмитро Галичин, який на протязі довгих років був Крайовим Головою Українського Республіканського Комітету.

Поштовхом до моєї діяльности в цьому напрямі було в першу чергу звернення Українського Конґресового Комітету Америки, в якому УККА звертався до членів української спільноти, щоби вони підпомагали своїми письмовими зверненнями до урядових чинників у Вашингтоні ухвалу про видання ювілейної поштової марки з портретом Шевченка.

Ідучи далі по тій лінії, я уважав відповідним допомагати нашій спільноті здобувати в першу чергу підстави для успішної політичної акції — себто набувати громадянські права. Цю акцію треба перевести для використання потенціялів, які дрімають в українській національній групі.

Великою підмогою в цій праці було моє добре особисте знайомство із сенатором ЗДА, Гюгом Скаттом, який є великим приятелем визвольних змагань українського народу, доказом чого були хоча б останні атаки на сенатора Скатта в совєтській пресі, як на захисника українського народу .

Треба підкреслити, що мабуть вперше в історії Пенсилвенії американські політичні чинники присвячують належну увагу нашій громаді і з увагою та симпатією слідять за нашою діяльністю та допомагають, зокрема у ділянці набування громадянських прав тим усім, які ще дотепер їх не набули .

Уважаю, що обі мої діяльності доповнюють себе взаємно і є у повній гармонії та приносять користь нашій громаді. Зокрема треба звернути увагу на численну вже нашу молоду професійну інтелігенцію, яка закінчила і закінчує, чи ще далі студіює на високих школах Америки. Ці молоді люди повинні якнайшвидше включатися в активне політичне життя ЗДА. Таким чином вони не лише зможуть допомогти нашій загальній справі, як повноправні громадяни цієї країни, але також матимуть змогу набути під час своїх студій і після них ряд особистих користей, як урядові стипендії, полегші в отриманні відповідних позицій в стейтових чи федеральних урядах — що усі разом буде з великою користю для ральних урядах — що усе разом буде великою користю для інської справи взагалі.

Звіт головної радної Гелен Олек

As one of the newest members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association, I shall submit a short report of my activities since the 25th Convention.

Whenever time permitted, I attended all affairs possible in the Chicagoland area, whether it be a concert, banquet, picnic or any other gathering, be it a function on the North, West or South sides of Chicago.

On August 23 through 25, 1962, at the request of the Supreme President, I attended the Ukrainian Catholic Youth League Convention (now known as the League of Ukrainian Catholics) in Cleveland. At the session and at the banquet I was presented as one of the organizers of this organization and its first Secretary in Chicago in 1933 and now as one of the newest members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association. I was greeted very gratiously, in fact, the Baltimore Committee for the 1963 convention had indicated that they were looking forward to seeing me and some of our Executive Board at the 1963 convention. Mr. Szmagala and Mr. Jula were also present.

On December 3, 1962, I had the privilege of being invited to represent the Ukrainian National Association at the 20th Anniversary Banquet of the UPA, held under the auspices of SUMA.

On December 29, 1962, I attended the 50th Anniversary Dinner of the Providence Association. Here, again, I was representing the UNA.

I took an active part in the UNA Day in Chicago held in July, 1962.

In addition, I attended all meetings held by the District Committee of the UNA branches in Chicago.

Anyone who reads The Ukrainian Weekly is familiar with my bowling activities in the Chicagoland area. Suffice it to say that I have personally sponsored several bowling teams in the past few years in the name of the Ukrainian National Association. In addition, I was instrumental in promoting the UNA in regional bowling tournaments where UNA trophies were awarded to the King and Queen of Chicagoland bowlers. Bowlers from the north and south sides of Chicago and suburban areas participated in these tournaments.

In addition, I should like to make mention of the fact that I am also a member of the Ukrainian Radio Hour and sponsor announcements relating to UNA bowling activities.

In October, 1962, the Supreme Office had assigned four branches to me as my responsibility. The branches assigned are Br. 22-259-399 and 472. Since this assignment had been put into effect late in 1962, I must confess that aside from meeting with the respective officers and acquainting them with the fact that I am prepared to extend any assistance or help in any problems which may arise in their respective branches, a great deal had not been accomplished. However, I feel this arrangement of having specific branches assigned has a great deal of merit, since I have already been invited by the officers of the branches assigned to me to attend their meetings.

Whenever the opportunity presented itself, I explained the facilities of the Soyuzivka which included the cultural courses; the housing facilities; recreation facilities, and above all, the Ukrainian atmosphere.

I was priviledge to deliver a short lecture on the UNA, what it stands for and as it relates to our American Ukrainian life. This took place at a meeting of St. Joseph's Altar Rosary Society. This, of course, resulted in my being able to enroll 20 members. I have found that this type of contact with specific groups and organizations is quite productive and I shall endeavor to pursue this approach further.

With regard to the Taras Shevchenko Memorial, I have been quite successful in obtaining donations from the American-born for this worthy cause. Since this is my first venture in this area, I have come to the conclusion that the American-born represent a fertile potential for the UNA. It shall be my goal in the coming year to explore it further.

In conclusion, I should like to take this opportunity to thank all those of this Board who have come to my aid in this, the first year, of my office.

В цьому місці нарад провід нарад перебрала заступниця головного предсідника Анна Герман

Звіт головної радної Осипи Олінкевич

За той короткий час моєї праці на цьому новому пості в Українському Народному Союзі небагато вдалося мені зробити.

Щоби розгорнути працю на ширший діяпазон, треба було віддатися їй всецілo, або мати дуже добре і стисло опрацьований плян такої праці.

Тринадцятьлітня праця секретарки і співсновниці 240-го Відділу та здобутий досвід на союзовому полі, безумовно допомогли мені в цьому.

З доручення Головної Канцелярії, репрезентувала я УНСоюз на 45-му Конгресі Братських Організацій Стейту Огайо, який відбувся в жовтні 1962-го року в Клівленді, про що я своєчасно здала звіт Головній Канцелярії.

Беру активну участь в Окружному Комітеті Відділів УНСоюзу Клівленду та околиці, як його секретарка, вже 8-ий рік, головою якого є п. Дм. Шмаґала.

Співпрацюю з Відділами нашої округи, служу порадами відділовим секретарям.

При нашому Окружному Комітеті створився Спортовий

(Продовження на сторінці 4-ій) →

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звіт головної радної Олени Олінкевич

(Продовження зі сторінки 3-ої)

Клюб, який розпочав свою працю першими змаганнями в турнірі круглів т. зв. Пен - Огайо, який відбувся 11-го травня цього року. В змаганнях взяло участь 46 дружин, Клівленд, Янґставн, Ембридж.

Вечером відбувся бенкет в якому взяло участь понад 300 осіб. Промовцем на цьому бенкеті був гол. предсідник п. Й. Лисогір, головні радні п-ве Дм. Шмагала, А. Джула і я склали привіти. Після вечері роздано переможцям трофеї закуплені УНСоюзом.

Не залишаю позаді також і організаційної праці в приєднуванні нових членів, що найкраще виказують статистичні дані нашої Округи.

Маю на меті зорганізувати молодечий відділ УНСоюзу в Парма, Огайо. В цій справі я вже переговорювала з деякими молодими активними людьми.

Справі молоді треба було б УНСоюзові присвятити спеціяльну увагу. Це зараз дуже актуальне й на часі і УНСоюз повинен зайняти певне становище до справи виховання молоді.

Поперше, у власному інтересі, щоби приєднати молоде покоління в члени УНСоюзу, заінтересувати їх, показати їм ціль в цьому та помало привчати їх працювати для УНС.

Тоді получимо економічну справу з національною і сповнимо свій громадський обов'язок, задержуючи молодь при своїй громаді.

Зараз УНСоюз активної молоді до праці не має, якщо навіть десь є, то це тільки одиниці.

Цьому треба конечно зарадити і знайти підхід до молоді.

Звіт головного радного Мирона Куропася

In my first report as a supreme advisor of the Ukrainian National Association, I shall depart somewhat from the pattern established by my predecessors and concentrate my remarks on only one aspect of our organizational frameworw, namely, the present statue of UNA morale. For me, morale is one of the most important factors with which we, the members of the UNA Supreme Assembly, should be concerned. Good morale will help our organization to grow, to prosper, and to make an even greater contribution to the Ukrainian community. Poor morale, on the other hand, can and will negate the most elaborate plans, the greatest aspirations, and the most devoted efforts of our leadership. Organizational morale, therefore, is what will make us or break us in the future. In my conversations with UNA members and executives, in my travels to UNA areas, and in my reading of the UNA press, I have been able to obtain a certain overall picture of the present status of UNA morale. I would like to report on these impressions and, if feasible, suggest some practical solutions.

Before I begin, however, let me insert a word of caution. Nothing of what I will say has been objectively or scientifically validated! This was not my original intention, however. Last February, I prepared a one page questionnaire which I planned to mail to all branch secretaries. On the basis of their replies, I hoped to discover significant trends and to obtain certain statistical clues as to the present status of UNA morale. To bring my project to fruition, however, I needed the addresses of all of our branches and the only place to obtain them was the UNA central office! Unfortunately, the central office refused to supply these addresses stating that it was the policy of the UNA executive to supply to Supreme Assembly members names and addresses of the branches of their Districts. Furthermore, I was informed that my mailing questionnaires to all areas, might infringe on the "area jurisdictions" of other assembly members. The implication was that I should concern myself with my "area" only, or, more specifically, the 4 Chicago branches assigned to me by Mr. Lesawyer last October. What I am about to say, therefore, will be based largely on personal observation, personal inquiry, and personal knowledge. The result, quite naturally, will be a personal conclusion.

Let me begin by stating that if the activity of many of our branches, the tenor of our press, the implications of our correspondence, and the present status of our current membership campaign are fair indications of UNA morale, then morale in our organization is not what it could be. On the whole, our branch secretaries are passive and somewhat indifferent to the efforts of the central office to get "the ball rolling." Branch activity is almost non-existent. Our press, in reporting on UNA activity, lacks originality, creativity, and all of the other facets of exciting journalism. We can't be too severe with our editors, however. They are committed to reporting on UNA activity since the SVOBODA is the UNA organ. If UNA activity is fairly dull then all reports about it will be equally dull. The correspondence which we all receive from the central office is not much better. There seems to be a lack of spark, of enthusism, and we find ourselves reading the same kinds of letters over and over again. It seems that everytime the central office turns around the UNA is off on another membership drive. Finally, and this to me is the best indication of our morale, the UNA has not made any significant gains since the last convention. On the contrary, we've pretty much stood still.

In an effort to discover some of the underlying causes for the present level of UNA morale, we must first of all look at ourselves. In the last analysis, the success or failure of the UNA to gain a larger membership in the next three years will largely depend upon you and me, the members of the Supreme Assembly. What we do or fail to do, may well determine the future growth of our organization.

I believe our first step should be to examine what all of us have done during the past year and to decide if we have made full use of our own collective potential. Personally, I don't believe we have. All of us are not alike. Each of us has individual abilities and talents. Some of us are good at signing up new members and have compiled impressive records in this field to prove it; others are unusually glib and can inspire members to action through speeches; still others are good organizers and can run picnics, rallies, and mass meetings with ease. Some of us do well with a pen; others have had some success with youth; still others have managed to cultivate important contacts in other organizations and can obtain an easy hearing with a certain segment of our Ukrainian community. It would seem to me that a central executive that was eager to get things done quickly and efficiently would assess the individual merits of the members of its executive team, and prevail upon them to exert their efforts in those areas where they have demonstrated a certain amount of proficiency and competence. Only in this way will we be assured of some kind of co-ordination of effort, originality, and truly creative and constructive efforts from our supreme assembly.

Secondly, I believe we should carefully consider the current "area" philosophy concerning members of the Supreme Assembly and decide if, under prevailing circumstances, it still meets our needs. To have each of us responsible for our own geographical area when each of us was elected by a convention consisting of delegates from all of North America, doesn't seem to make much sense. At the next convention each and everyone here will have account to all of the delegates and not just to those from his or her area. It should be obvious to everyone present that if the delegates at the last convention were thinking in terms of geographical area, they certainly wouldn't have elected six of us from Chicago! Our town just isn't big enough for that many Supreme Assembly members to work without getting into each other's way.

Thirdly, it seems to me the UNA has lost some of its contact with the grass roots element of our UNA population. We can talk and write all we want about the encyclopedia soon to be published, our 75,000 members and our 25,000,000 dollars. The average UNA'er, however, will always associate the UNA with that which he sees in his home town. If the local UNA district committee does nothing more than throw an annual picnic, then that will be the image of the UNA district committee. If all that happens in a particular area as far as the UNA is concerned is the yearly UNA branch meeting, then that will be the image the UNA will enjoy in that particular town area.

Fourthly, I believe the UNA has lost much of its original initiative in the local Ukrainian community. There was a time when the UNA sponsored local sports rallies, local sports teams, local cultural affairs, local concerts, and local picnics. Today, these activities have been largely taken over by other Ukrainian organizations with the UNA in the background. With so little local UNA activity in the purely Ukrainian realm, how can we expect to induce Ukrainians to join the UNA out of loyalty to Ukrainianism? Surely, it is not too much to ask that each district committee sponsor more local affairs. I, for one, believe, that such a request would be a welcome respite from the constant badgering about more members. Let's show our members our Ukrainian side. Let's show them locally, where they can profit directly.

Finally, I believe that an important reason for our low morale is due to the fact that many of our branch secretaries don't feel equipped to compete with other insurance companies. It's not so much a problem of rates; taking everything into consideration, our rates are fairly competitive. Rather, it's a matter of sales techniques, of "sell," of image if I may use that word again. People are impressed with insurance agents who visit their homes with handsome, gold-embossed notebooks filled with multi-colored, plastic-enclosed charts and graphs and a special sheet with their name on it headed by "YOUR PERSONAL INSURANCE POLICY." The embellishments have the important psychological effect of impressing upon the customer that here is a representative from a powerful, strong and stable organization. The special sheet is the extra personal touch that often makes the difference between a sale and a loss. Let's send our UNA salesman into the field with something they can work with, something that has appeal, something that will help our representatives tackle our competitors. Let's utilize some of our creative talent and spend a little money. In the end, the results will warrant the financial expenditures.

All of my previous remarks are not intended as criticism of anyone or anything. The present situation in the Ukrainian National Association, while it is not the best, is not the result of any one person's or any one group's inefficiency; nor is the present situation cause for panic or even alarm. The UNA has weathered situations that were far worse and I am fully confident that it will do so again. Still, we should not grow complacent. If we expect to grow, we cannot ignore certain "straws in the wind."

Звіт головної радної Марії Демидчук

25-та Конвенція УНС вже вдруге наділила мене почестю, вибираючи мене головною радною. Перший раз вибрано мене на це почесне місце в 1954-му році на Конвенції у Вашингтоні. Другий раз минулого, себто 1962 року на Конвенції УНС в Ню Йорку.

Я на тім місці складаю мою сердешну подяку всім, які вибираючи мене, дали мені змогу працювати в Головнім Уряді цієї великої і всіми нами ціненої організації.

Моя праця як Головної Радної було звернена в першу чергу на організування членів. Хоч звичайно по Конвенції та праця йде дуже поволі, то мені все таки вдалось осягнути деякий успіх, беручи до уваги малу місцевість. Я здобула до січня 1963-го року 9 нових членів.

На протязі 20 років я секретарювала у 293-му Відділі, який я розбудувала і зробила одним із солідних відділів УНС на терені Ню Йорку. Минулого року наш 293-ий Відділ відсвяткував своє 40-ліття. З цієї нагоди я разом з іншими урядниками і членами занялась імпрезою, яка відбулася 2-го грудня 1962-го року. На цей наш ювілей загостив голова п. Й. Лисогір і секретар д-р Я. Падох. Оба головні урядники вигосили відповідні промови, які відбились широким відгомоном в нашій громаді. Сам ювілей був успішний головно тим, що було багато нашої молоді, яка також брала участь у виконанні програми.

В нашій місцевості (С. Бруклин) є Комітет всіх товариств, в якім я беру активну участь. Минулого року головною ціллю нашого Комітету була збірка фондів на пам'ятник Шевченкові. Наш 293-ий Відділ УНС жертвував $50. Крім збірки фондів наш Комітет влаштував 2 свята, роковини Т. Шевченка і роковини Листопадового Зриву. На терені Ню Йорку від довгих років існує Комітет Відділів УНСоюзу. До цього Комітету належать майже всі Відділи УНС Ню Йорк-Метрополії, з якими я стараюся бути в контакті. В праці того Комітету я також беру живу участь і вже третій раз була вибрана місто-головою. На цей рік наш Комітет заплянував відсвяткувати величаво 70-ліття „Свободи". Крім того цей Комітет заплянував як і іншими роками Баль Союзівки, де я звичайно заряджую буфетом.

Моя конкретна праця як головної радної була на останнім з'їзді УККА, який відбувся в жовтні 1962-го року в Ню Йорку. Екзекутива УНС наділила мене почестю, висилаючи мене як делеґатку на повище згаданий з'їзд. Я як могла найкраще виконала своє завдання, а це беручи активну участь у всіх нарадах УККА на протязі 3-ох днів.

Крім моєї праці в моїй громаді і для УНС я беру участь в українському загально - суспільному житті і належу до інших організацій як, наприклад, СУА, в яких при кожній нагоді стараюсь пропаґувати ідею УНС. Останнім часом я пропаґую Енциклопедію, яку видає УНСоюз. Я також її закупила.

Це був би мій короткий звіт з моєї скромної праці, як головної радної. Буду старатися на будуче докладати більше сил і часу в розбудову всім нам дорогої нашої організації — Українського Народного Союзу.

На кінець я завважила б, що на моїм терені живуть всі члени Екзекутиви УНС-у, тому і праця головної радної є обмежена тоді, коли в інших місцевостях головні радні відіграють більшу ролю. На цім я кінчу свій звіт.

Звіт головної радної Олени Штогрин

1962-ий рік, як звичайно конвенційний, викликав багато активности по відділах у зв'язку з передконвенційною кампанією, а враз з цим підготовою до самої конвенції УНС. В квітні відбулись у Філядельфії Окружні Збори, а в травні Окружні Наради обраних делеґатів. На цих нарадах був приявним головний предсідник Й. Лисогір. Після цього ще проведено ряд нарад в цілі обговорення конвенційних проєктів і справ для порушення на Конвенції.

В усій цій активності я брала чинну участь з кампанією включно, здобувши 15 нових членів.

Після Конвенції у нас, як і по других громадах, настала передишка. І тоді коли інші відпочивали по трудах, на мене впала така праця, якої я була б не піднялася, коли б знала, що мене чекає.

Була це справа 189-го Відділу, який від довгого часу не платив точно, або й взагалі, вкладок. З доручення й на прохання Екзекутиви УНСоюзу я піднялася важкої праці упорядкування цього, до краю занедбаного, Відділу, члени якого не були кликані на збори, а вкладки були збирані від них тільки випадково. Не було адрес членів й члени не були призвичаєні приносити вкладки ні до дому секретаря, бо він не мешкав у Філядельфії, ні до ніякої місцевої установи. Все це треба було направити. Я посвятила декілька місяців на, щоб особисто відвідати всіх членів Відділу, яких адреси не так легко було здобути, й стягнути нераз дуже великі залеглості вкладок. Я перевірила всі вкладові книжечки членів і порівняла їх з вплатами до УНСоюзу. Довелося писати багато листів й відбути масу телефонічних розмов. Свою місію я виконала, думаю, вповні. Я привернула до УНСоюзу майже всіх членів, а їх разом було коло три сотні. Тільки одиниці відпали, але їх, на щастя, небагато. Сподіюся, що Екзекутива не завелася на мені і цьому випадку. Маю обов'язок зауважити, що в цій важкій місії поміг мені не раз і не двічі предсідник мого „власного" Відділу, союзовий організатор п. мгр. Іван Скочиляс, за що йому складаю тут подяку.

Попри цю працю я провадила свій 397-ий Відділ, для якого я придбала ще декілька членів, так що з кінцем року я мала нових 26 членів дорібку.

В місяці листопаді відбулись Загальні Окружні Збори УНСоюзу, в яких я взяла участь враз із другими урядовцями. Тому, що д-р Ґалан відмовився від дальшого проводу, вибрано нову Управу Окружного Комітету, а головою його став секретар 83-го Відділу С. Гавриш. Пан Гавриш взявся щиро до праці, якої вислідом було вдале свято, влаштоване з нагоди 70-ліття „Свободи". У своїй праці п. Гавриш все звертався до мене за порадами та для обговорення плянів. Я брала участь у 50-літнім ювілеї Провидіння. Починаючи з Різдвом проведені були радіоавдиції про УНС, для яких тексти підготовляла. В травні брала я участь у 40-літнім ювілею 268-го Відділу.

На цьому закінчую свій звіт, а дальші завваги подам в дискусії.

Після цього перервано наради на час обіду.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" А. ДРАГАНА

Цього Року Божого 1963-го, дня 15-го вересня, сповняться сім десятків років з того часу, як у місті Джерзі Сіті, стейту Ню Джерзі, почала появлятися „Свобода", предтеча й ініціятор-основоположник Українського Народного Союзу та від самого початку його заснування фактично, а від 1906-го року також і формально його офіціяльний орган. З нагоди цього 70-річчя Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу проголосив цей 1963-ій рік ювілейним роком „Свободи", закликаючи її читачів і своїх членів, щоб вони відзначили цей ювілей новими й додатковими зусиллями для досягнення того, що „Свобода" вже в одному з перших чисел означала як головну передумову для здійснювання наших національних ідеалів: якнайповніше об'єднання всіх українців на північно-американському континенті в організаційних рямках Українського Народного Союзу.

Вважаю, що 70-річчя „Свободи" заслуговує на те, щоб його відповідно відмітити і в редакційному звіті на цьому найвищому форумі нашої організації в цьому ювілейному для „Свободи" році. Тому й дозволю собі відступити цим разом від стандартного редакційного звітування та разом з членами Головного Уряду УНСоюзу бодай коротко поглянути на пройдений 70-літній шлях щоденника „Свобода", 30-літній шлях англомовного „Українського Тижневика" і 10-літній шлях дитячого журналу „Веселка". Це тим більше, що докладне справоздання з їх теперішнього стану було з'ясоване в редакційному звіті на конвенції УНСоюзу минулого року, а від того часу в цьому стані не зайшли жадні суттєві зміни, хіба та, що в редакційних архівах є нові, оправлені річники цих наших публікацій і вони, а з ними і ми всі, є на один рік старші. Додаткові інформації про стан і працю редакції подані в цьогорічному календарі „Свободи". Тим часом, погляд у минуле цих видань УНСоюзу, заокруглене 70-ткою, 30-ткою і 10-ткою років їх появи, може нам допомогти краще оцінити сучасне або й заглянути за заслону майбутнього. „Перформенс оф єстердей ґівз ас ди проміс фор туморров" — кажуть американці.

Орган хрестоносних походів

Належить уже до історичних істин і фактів, що поява „Свободи" 70 років тому була творчим „словом у началі" Українського Народного Союзу, а з ним і Американської України, під поняттям якої розуміємо українську спільноту на обидвох американських континентах. Інтересно, що цю подію, як і більшість таких подій, що визначують курс розвитку поодиноких національних спільнот, завдячуємо творчій ініціятиві і далекозорості одиниці, в нашому випадку справжнього батька Американської України — „Малого Гриця" для його сучасників і великого отця Григорія Грушки для нас, його наслідників.

Другою історичною істиною, що її варто пригадати у 70-річчя „Свободи", є факт, що вона не була заснована для будь-яких матеріяльних користей чи зисків, бо таких вона ніколи в своїй історії не мала. Натомість, вона була тоді, як і залишилася сьогодні однією з найбільших потреб для нашої громади і нашого народу в його змаганнях.

Третій історичний факт, що „Свобода" від самого початку її існування має виразний характер органу справжніх хрестоносних походів, однаково „за", як і „проти". Цю свою ролю вона виконує безперервно і без передишки по сьогоднішній день і дай Боже, щоб її могла виконувати також у майбутньому. В різних бо часах і обставинах змінюються методи і засоби змагань, але не змінюються цілі. У нашому випадку сьогодні вони такі самі, як були 70 років тому, хоч за той час ми таки поважно до них наблизились, не в малій мірі завдяки саме тим хрестоносним походам, що їх проводила „Свобода".

У першому десятиріччі

„Крусейдс" — хрестоносні походи належать до звичаїв і характеристичних прикмет американської преси. Вони характеризують і „Свободу" з тією тільки головною різницею, що коли в американській пресі ці походи ведеться, звичайно, проти чогось чи когось: корупції в уряді, злочинности серед молоді і подібне, то в „Свободі" ці походи велись однаково, як „проти", так і „за". Що більше, походом „за" „Свобода" почала своє існування. Цей перший і найбільший хрестоносний похід „Свободи", який безперервно ведеться вже 70 років і триває сьогодні, це створення і ріст та розвиток Українського Народного Союзу, як головної передумови і засобу в змаганнях до наших і дальших цілей, у першу чергу до визволення і самовизначення українського народу в його соборній, ні від кого незалежній народоправній державі.

На тлі цього головного і перманентного походу „Свобода" за час свого існування провела безліч всіляких інших. Згадаймо бодай про деякі з них в поодиноких періодах 70-літньої історії.

Крім згаданого вже походу за створення та розвиток УНСоюзу, „Свободу" в першому неповному десятиріччі її існування, себто в останньому десятиріччі минулого століття, характеризує також найбільш завзятий і радикальний похід „проти": проти темноти і невігластва власної еміграційної маси, яка в більшості не була свідома навіть свого роду і свого імени; похід проти безпощадної експлуатації тієї маси її працедавцями; проти всевладного опанування тієї маси та її використовування затурканою мадяронською клікою. „Народе мій, нехай буде проклятий той, хто твій хліб тут в Америці їсть, а про твоє добро не дбає" — писав о. Грушка вже в першому числі „Свободи".

Перед першою світовою війною

Цей подвійний хрестоносний похід „Свободи" за і проти в першої її декади продовжувався і в другому її десятиріччі перед першою світовою війною. Що більше, він посилювався і радикалізувався і в деяких випадках розпалювався до гарячого, поширюючи також свої розміри. До започаткованих раніше походів долучився ще похід за рятунок українських поселенців на Гаваях, що перебували там в обставинах найгіршої каторги, а дальше похід за цілеспрямовання української еміґрації до Канади і країн Південної Америки та безліч інших тодішніх проблем. Головним походом „за" в тому періоді — коли мова про українську спільноту в ЗДА — була просвіта і організаційне охоплення власної громади, що позначилося могутнім ростом УНСоюзу, покриттям Америки густою сіткою українських братств — Відділів УНСоюзу та будовою церков і народних домів. Сумарично я назвав би цей період хрестоносним походом „Свободи" і УНСоюзу за ідейно-програмове завершення організаційного процесу Американської України в рямках Українського Народного Союзу та на тлі змагань Української Нації. Все, що наступило пізніше, було вже радше доповненням, діференціяцією та розробленням ідейно, суспільно, політично й організаційно вже оформленої спільноти.

За волю і незалежність України

Так можна б назвати і оцінити той черговий і найбільший хрестоносний похід „Свободи" й УНСоюзу а з ним та під їх проводом і всієї Американської України, що поступово назрівав у першому десятиріччі нашого століття та який розвинувся в могутню і свідому американсько-українську стихію впродовж першої світової війни і після неї. На початку другого десятиріччя нашого століття та безпосередньо перед першою світовою війною почалася більша діференціяція Американської України, побіч УНСоюзу або з суперечностей в ньому чи з ним народилися інші організації, що майже всі свої сили витрачали на внутрішню боротьбу. В таких обставинах УНСоюз зі „Свободою" в 1914-му році зробили величезний скок уперед, прибравши правильну українську назву та змодернізувавши свою організаційну систему, не без великих початкових жертв і втрат. В нових обставинах, власних і світових, почався хрестоносний похід УНСоюзу і „Свободи" за Україну і її місце між вільними. Першим етапом в тому поході був Український Сойм в Ню Йорку та зусилля створити об'єднану і центральну політичну репрезентацію Американської України. Тут не місце і не час переповідати історії, що списана в першу чергу в самій „Свободі", як і в різних окремих та принагідних публікаціях УНСоюзу. Ствердимо тільки коротко, що це був справжній хрестоносний похід американсько - українських сил за волю і незалежність України, за її право на самовизначення, за її державність і соборність.

Доба Мишуги і Галичина

Одним великим хрестоносним походом Американської України за визволення їх української Батьківщини можна б оправдано назвати добу після першої та під час другої світової війни. Факт, що цю добу окреслюється, як „добу Мишуги", головного редактора „Свободи", говорить сам за себе. Ці походи „Свободи" велись перманентно: проти признання Західньої України Польщі, проти кривавих розправ большевицького окупанта на Наддніпрянській Україні та проти чеського віроломства відносно Карпатської України. Вони, ці походи, велись проти польської пацифікації в Галичині і проти народовбивства зорганізованим Москвою голодом в підсовєтській Україні. Вони велись за максимальну підтримку українському революційному рухові.

Новий етап почався в 1933-му році, 30 років тому, як до хрестоносного походу „Свободи" долучився народжений в тому поході її англомовний „Український Тижневик" — „Юкрейніен Віклі", започаткований з подвійним завданням: змобілізувати та включити до українського хрестоносного походу за волю і незалежність України народжену в Америці молодшу українську генерацію та з більшими можливостями і успіхом поширити цей похід на англомовний світ. В рямках того самого походу були подумані й книжкові англомовні видання УНСоюзу, що з виданням англомовної Енциклопедії Українознавства становлять вже могутній похід самі по собі.

До найбільших хрестоносних походів „Свободи" й УНСоюзу після другої світової війни треба зарахувати їхню підтримку акції Злученого Українського Американського Допомогового Комітету за рятунок українських скитальців. Д-р Володимир Галан, архітект того походу і голова ЗУАДКомітету, міг би найбільш авторитетно сказати про рішальну участь „Свободи" в тій акції.

(Продовження на сторінці 5-ій)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" А. ДРАГАНА

(Продовження зі сторінки 4-ої)

У свіжій пам'яті

Після другої війни та збільшення нашої спільноти в Америці і Канаді великою кількістю „свіжої крови" української, зайшли в нашій структурі і в наших акціях величезні зміни і ми зробили справді стомилевий крок вперед. Але не припинилася потреба наших хрестоносних походів ані за визволення і права України, ані в багатьох інших справах, посередньо чи безпосередньо зв'язаних з цією головною. Із стабілізацією нових поселенців, виникла гостра потреба відповідної акції для виховання і збереження нашої молоді, наших спадкоємців. До свого хрестоносного походу в цій справі УНС і „Свобода" включили додаткові засоби: дитячий місячник „Веселку" та окремі сторінки молоді й їх організацій в англомовному Тижневику. Похід триває і до нього долучуються все нові й нові потреби та завдання, між останніми з яких є справжній похід нашої організації і її публікацій в справі пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Проте, ці новіші наші „походи" усім нам в живій і свіжій пам'яті. Мавши це все на увазі та подумавши про безліч тих всіляких акцій і кампаній, що про них сьогодні вже не згадується — від купна дзвонів та будови церков і народних домів в поодиноких наших місцевостях у Старому Краю та допомоги чи то повоодянам чи іншим у потребі починаючи а на широких політичних акціях кінчаючи, матимемо той загальний образ „Свободи", як справжнього органу хрестоносних походів Американської України в користь України та проти її ворогів.

Тому то і в 70-річчя „Свободи", свідомі також багатьох її труднощів, недомагань і помилок, ми все ж таки з чистою совістю і з переконання можемо ствердити, що вона, „Свобода", як і зв'язані з нею англомовний „Український Тижневик" та дитячий місячник „Веселка", чесно виконують свої обов'язки та вірно служать своєму українському народові і своїй прибраній американській батьківщині та їх правді і їх інтересам. Виконування тієї служби було б не доподумання без активної допомоги з боку членів Головного Уряду, зокрема Головного Екзекутивного Комітету, як і загалу членства УНСоюзу.

Видання УНСоюзу сьогодні.

З такою ж чистою совістю можу запевнити, що редакція докладає всіх сил і зусиль, щоб цю славну традицію видань УНСоюзу продовжувати і збагачувати новими вартостями. На це бо існують сьогодні також і без порівняння більші і кращі як зовнішні, так і внутрішні можливості. На деякі з них хочу звернути увагу:

1. „Свобода" і її видавець УНСоюз мають уже велику, бо 70-літню традицію та репутацію;

2. У міжнародному комплексі та у зв'язку з фактом, що ЗДА грають провідну ролю в теперішньому багатонаціональному світі в його боротьбі проти комуністичної загрози, як і з уваги на ролю, яку грають поодинокі національні групи в самій Америці та на збільшений вплив, силу і питому вагу української національної спільноти, наша преса має велике значення, а з цим і увагу американського уряду, як і суспільности. В доказ того може послужити факт, що впродовж звітового часу „Свобода" була запрошена і взяла участь у двох довірочних конференціях Державного Департаменту у Вашингтоні, в одній подібній конференції Державного Департаменту та Ради Світових Справ у Філядельфії, в одноденному Інституті, що його влаштувала для преси Американська Місія до Об'єднаних Націй в Ню Йорку, в одній конференції Торговельного Департаменту для преси в справах оживлення туристики з чужих країн до Америки, „Свобода" запрошена на щотижневі стейтові конференції в Трентоні, столиці нашого стейту. Це тільки, щоб згадати важливіші, бо практично сьогодні вже немає багато таких днів, щоб „Свобода" не одержувала як урядових, так і приватних запрошень до участи в безлічі конференцій та інститутів, які для преси відбуваються. На одній з таких у Державному Департаменті та на іншій в Департаменті Торгівлі, як і під час інституту в Американській Місії до ОН в Ню Йорку й була мова про важливість американської чужомовної преси як для самої Америки, так і для світу і тих народів, у мові яких ця преса появляється.

3. Не менш переконливим доказом важливости та значення цієї преси взагалі, а „Свободи" зокрема може послужити й та реакція, яку подибуємо на неї в ворожій совєтській пресі та публікаціях.

4. Наш власний потенціял, духовий, інтелектуальний і фізичний та господарський, який при відповідному розгорненні і використанні міг би двигнути наші видання на новий, небувалий досі рівень та поставити їх на висоті їхніх завдань у нових обставинах і можливостях.

Проте, це тільки один бік медалі. Другий бік — це безліч всіляких наших труднощів і перешкод. Назвімо бодай деякі з них:

1. Не можна б сказати, щоб наша громадськість не признавала ваги рідної преси і публікацій, але ця її уважливість є більш деклеративного ніж практичного порядку. Наведім для прикладу справу нашого дитячого місячника „Веселки". Скільки то вже паперу записано і слів сказано про її вагу і важливість, але в практиці вона є перлиною на дні моря, як зважити, що тільки 3,115 примірників того журналу передплачують читачі в ЗДА, Канаді і на інших континентах. На бажання — можемо подати докладні цифри. Або — чи повірите, що наш англомовний „Український Тижневик", про значення і важливість якого навіть не дебатується, має тільки 256 додаткових передплатників, бо він, як відомо, висилається і на адреси всіх читачів „Свободи". Ці справи не нові, але про них, як — за словами Марка Твейна — про погоду: всі говорять, але ніхто нічого в цій справі не робить. Ми, виходило б, маємо у практиці менше зрозуміння до нашої рідної преси, ніж його мають наші американські чи канадійські співгромадяни.

2. Інша трудність — наша відсталість від модерних метод видавання газети, зрештою подиктована обставинами і прикмета всій чужомовній пресі. Як подумати, що нам забирає щонайменше п'ять годин часу, щоб надрукувати тільки на пресі „Свободу" та що в тому часі астронавт Гордон Купер облітав приблизно чотири рази довкола землі і за цим його подвигом мільйони людей могли слідкувати при телевізійних чи радіових апаратах, тоді й можемо собі уявити позицію нашої преси в модерних часах. Державний секретар Дін Раск, вітаючи відомий журнал „Тайм" недавно з нагоди його 40-річчя не без причини твердив, що подія сьогоднішнього дня для читачів газети вже не є новиною, бо такою може бути тільки подія завтрішнього дня. Висновок: газета повинна подавати інформації не тільки про події дня, але й вказувати на їхні причини та передбачати їхні наслідки, а це може виконувати тільки великий і найбільш кваліфікований, як редакційний, так і технічний апарат, до якого нам у наших обставинах дуже далеко. Згадую про ці речі радше на доказ, що ми здаймо собі з них справу та що ми — можна б сказати — „вилазимо зі шкіри", щоб бадай сяко-тако дотримувати кроку загальному розвиткові в наших більше ніж обмежених можливостях. „Свобода" вже два рази була першою газетою, що почала друкувати вістку про випуск американського астронавта, але заки вона її надрукувала і заки ця вістка дійшла до читачів, то астронавт, міг вернутися не тільки з орбіти Землі, але й з Місяця.

Питання:

Чи такий розвиток і така ситуація поменшує вартість газети? Відповідь: не тільки не поменшує, але ще збільшує її вартість і потребу. На це вже звернули увагу мудріші від нас. Навіть коли мова про самі вісті-новини світового значення. В радіо чи телевізії їх треба слухати чи бачити тоді, як вони передаються. В газеті — їх можна вичитати тоді, коли кому вигідно. В радіо і телевізії вони приходять і зникають. В газеті вони залишаються на завжди. А втім, яке радіо і яка телевізія подали б нам і світові ті вісті, які подає наша преса про наше життя і змагання та про наші успіхи чи труднощі?

Видавай, або загибай.

Міркування можна б продовжувати, в безконечність можна б доповняти реєстри наших „світел" і наших „тіней". Але в їх світлі чи тіні, зокрема у світлі тієї служби нашій організації та нашій спільноті і нашому народові, як і нашій американській батьківщині, яку „Свобода" виконує вже 70 років та яку виконують англомовний „Український Тижневик", „Веселка" і наші книжкові публікації, ми можемо собі повторити з подвійною силою те, що є девізою для професорів на американських університетах: „пабліш ор periш" — видавай, або загибай! — сказавши по нашому.

Коли ми з нашим головним предсідником п. Йосипом Лисогором були недавно, 22 і 23-го квітня ц. р. у Вашингтоні на пресовій конференції, яку влаштував для редакторів і радіокоментаторів Державний Департамент, один з найвищих репрезентантів Уряду почав свій виступ заввагою, що від неї не одному могла б шкіра стерпнути, кажучи — цитую майже дослівно: „Пані й Панове, ми в цьому місці і в цій хвилині є на прицілі і можемо впасти жертвою ворожих атомових ракет, випущених із злочинним заміром, або й в наслідок фальшивої калькуляції чи помилки". Цей же репрезентант Уряду міг зараз в другому реченні заспокоїти, що хоч ми і є на прицілі, але ми не сидимо безчинно та з фаталістичною резиґнацією не очікуємо загибелі. Навпаки, Америка подбала про таку могутність, що принесла б загибіль тому, хто поважився б на неї напасти.

Тим часом ми, українці в Америці, є подвійно на прицілі того самого ворога, як американські громадяни і як українці. Нас, як громадян обороняє наша країна, але хто інший, як не ми самі можемо себе оборонити, як українці! Хто ж більше від нас може і повинен подати помічну руку та стати в обороні нашого гнобленого народу! І який інший і який більший засіб та яку іншу і більшу можливість до цього ми маємо, як ту, що її дає нам наша вільна преса, наше вільне слово, репрезентантом і виразником якого не без причини вважають „Свободу" та публікації Українського Народного Союзу!

З думкою про завтра.

Ці слова не раз уже були сказані і ми їх знаємо. Важливе тільки, щоб ми взяли собі їх до серця і відповідно поступали. В сьогоднішніх обставинах, як і впродовж своєї 70-літньої історії, „Свобода" веде перед та є таки справді чи не наймогутнішою зброєю, на яку собі можемо позволити, в нашому хрестоносному поході за визволення і щастя нашої Святої Землі. Чи могло б бути яке зусилля і яка жертва завелике, щоб цю нашу „Свободу", наш „Український Тижневик" і нашу „Веселку" та наші книжкові публікації не тільки зберігати, але й постійно розбудовувати та скріплювати?

Це те найголовніше, що треба б сказати у 70-річчя „Свободи" на підставі досвіду минулого та з думкою про наше завтра. Проте, всі ці завваги були б безвартісні, якщоб у цьому звіті бодай коротко і загальниково не з'ясувати те, що ми зробили у звітовому часі і тепер робимо, щоб видавати, а не загибати, щоб „Свобода" з „Українським Тижневиком", „Веселкою" та всіми періодичними і неперіодичними та книжковими публікаціями могла ще з більшим успіхом продовжувати наш хрестоносний похід та його з успіхом завершити.

Залишаючи Вам оцінку щоденника, тижневика і дитячого місячника, все ж таки вважаю, що в звітовому часі ми ані на крок не відступили назад, що в наших обставинах уже також могло б уважатись своєрідним „успіхом", бо цього не могли б про себе сказати ряд інших чужомовних публікацій в Америці. Вважаю, що ми також не стояли на місці, але тут і там зробили деякий поступ, помимо виїмково важких у звітовому часі обставин.

Засадою „Свободи" завжди було „перформанс інстід оф проміссес" — виконання замість обіцянок. Від цієї засади „Свобода" не думає відступати і в майбутньому. Але тому, що в 70-річчя „Свободи" ми плянуємо ряд змін і — думаємо — поліпшень, Ваша опінія і апробата цих плянів необхідна.

1) Вважаємо, що англомовний „Український Тижневик" повинен знову, як колись, появлятися не вкладкою в щоденнику, але окремо. Як відомо, „Український Тижневик" до 1952-го року появлявся окремо. Його друковано в суботу з датою понеділка. В 1953-му році його з ощадностевих мотивів (рівночасний друк, висилка і пошта) „скомасовано" із суботнім виданням щоденника, що друкується в п'ятницю. Це заощаджує нам річно майже $4 000. Але на цьому ми також багато тратимо, а зокрема те, що тижневик в щоденнику „губиться", не звертає на себе уваги. Інша можливість розв'язки — „ховати" всередину англійського тижневика українські сторінки щоденника.

2) Великі труднощі, що їх ми маємо із залеглостями зокрема дописів з наших громад в осінньому та зимовому сезонах громадського життя видвигають необхідність збільшувати принагідно об'єм „Свободи" до 6 або й 8 сторінок. До наступного нашого річного засідання ми повинні б ці справи розв'язати.

3) Не можна вже продовжувати і того стану, що заіснував з „Веселкою". Навряд чи є друга українська публікація, щоб мала такий розголос і таку високу фахову оцінку, як її має „Веселка". Тим часом, в Америці, Канаді та на всіх інших континентах знайшлося тільки три тисячі таких батьків, що передплачують її для своїх дітей, при чому з найбільшим признанням треба згадати, що одна тільки школа св. Миколая в Шикаґо пренумерує понад 500 примірників, школа св. Юра в Ню Йорку 120 а українознавча „Рідна Школа" в Джерзі Сити 100 примірників, значить, для приватних передплатників, як відрахувати ще дарові примірники для незаможних дітей в різних країнах, залишається не більше двох тисяч. Справді соромом може вкритися лице, що на всю велику українську спільноту у вільному світі є тільки три тисячі батьків, яким залежить на українському вихованні своїх дітей та які в тій цілі передплачують для них „Веселку". Очевидно, що такий стан не може продовжуватись і в найближчому часі, під час цьогорічних вакацій та негайно з початком нового шкільного року, ми плянуємо зробити ще останнє зусилля, щоб цей стан змінити. Плянуємо зробити це в порозумінні та при співпраці і допомозі верховних властей наших парафіяльних і українознавчих шкіл.

Кінчаючи свій редакційний звіт, ще пригадаю, як то минулого жовтня, під час зв'язаної з Кубою міжнародної кризи, московський Нікіта на докори китайського Мао, що він злякався „американського паперового тигра" відповів, що цей тигр може бути й паперовий, але він має атомові зуби.

Ми, українці в Америці і Канаді, не маємо своїх атомових бомб, але наші паперові публікації, при відповідній увазі та підтримці загалу, можуть відіграти ролю справжніх атомових зубів в обороні української правди і українських прав. Український Народний Союз і „Свобода" виконують це завдання вже 70 років. Ми можемо і повинні його тільки продовжувати, ба на це маємо всі дані і потреби.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. ПРЕД. Й. ЛИСОГОРА

В дискусії взяли участь: А. Джула, А. Чопик, О. Олінкевич, Т. Шпікула, Д. Шмаґала, Б. Зорич, І. Іванчук, М. Демидчук, О. Штогрин, М. Куропась, д-р В. Ґалан, Я. Гук і І. Кокольський.

Предметом дискусії були такі питання: проблема дальшого росту УНСоюзу з уваги на зменшене зацікавлення забезпеченням взагалі, в українських установах зокрема; потреба більшої реклями, зокрема за поміччю радія; потреба кваліфікованих організаторів та введення нових грамот; переведення ревізії вкладок; надруковання нової книжки вкладок, та пенсійний фонд для працівників. В дальшому порушено питання видавництва УНСоюзу, його адміністрації й постійного браку кваліфікованих робітників, 70-річчя „Свободи" і редакції „Українського Тижневика", як також справу щорічної збірки на пресовий фонд. Окремим зацікавленням наділено „Союзівку" і побут на ній людей старшого віку, як теж дитячі табори на „Союзівці" і дефіцит з ним зв'язаний та курсів українознавства і тих, що їх фірмують. Ставлено також питання щодо уділювання морґеджів і їх оформлення щодо задовжених Відділів та виконання конвенційної ухвали в справі зміни статуту УНС і щодо Стипендійного Фонду.

На поставлені питання давав докладну відповідь та вияснення гол. пред. Й. Лисогора, зокрема заторкнув причини щораз важчого здобування нових членів. Деяку ролю грає в цьому неохота взяти на себе братські зобов'язання, загальний матеріяльний добробут та відчуження від батьків та наших організацій молоді, яка в 95% не є ще зорганізована в українських братських організаціях.

Перешкодою в розвитку є брак організаторів та неактивність великого числа секретарів. В минулому році біля 200 секретарів не зорганізували ні одного члена. Відчувається брак тісного контакту із секретарями. Ми старалися запобігти тому, створюючи Окружні Комітети. Але це не показалося цілком корисним. Тепер будемо настоювати на більшу співпрацю поміж Відділами та членами Головного Уряду. Думаємо, що це принесе користь нашій організації.

Тут треба відмітити, що рік 1962 з погляду організування нових членів був корисним для нас, бо наша конвенційна кампанія за перших 5 місяців була дуже успішна. Головний Предсідник сподіється, що плян введення нової грамоти самостійного забезпечення від смерти й каліцтва в наслідок випадку, яка потребує ще затвердження деяких стейтових урядів, спричиниться до збільшення членів.

Реклама шляхом радія є тільки тоді корисна, як є місцеві організатори, які з неї користають. Будемо продовжувати такі оголошення від часу до часу.

Друк нових книжок з вкладками є здержаний до часу, кли ми перемемо нові табелі КСО так, як вимагають забезпеченеві закони. Це спричинить ревізію всіх наших грамот. Наші актуарії вже над цим працюють.

Відносно 70-ліття „Свободи" залишемо ініціятиву Відділам і Округам, з уваги на недалекий ювілей 70-річчя самого УНСоюзу, який слід буде відмітити в усіх Відділах та місцевостях, де є УНС.

Екзекутива УНС плянує перевести ревізію вкладок, а після цього надрукувати нову книжку з вкладками. Також є заплянoвано виплатити більшу частину нашого приходу у формі вищої дивіденди.

Відносно довжних Відділів Екзекутива старається, щоби не поставали залеглости. Але не завжди можна бути надто строгим у відношенні до активних секретарів.

Старші члени УНСоюзу можуть дістати приміщення на „Союзівці" за місячною оплатою від 80 до 120 дол., але тільки тоді, коли самі можуть себе обслужити. Не маємо змоги провадити на „Союзівці" шпиталю. Не маємо змоги тримати тих людей на „Союзівці", які є хворі й потребують лікарської опіки.

Екзекутива з охотою закине збірку на пресовий фонд, якщо наші видання, а зокрема „Веселка" не будуть приносити постійних недоборів. Мусимо мати на увазі, що поверх 2 тисячі старших членів платять за „Свободу" по 30 центів місячно, а понад тисячу по 50 центів місячно. Інші платять тільки по 65 центів місячно, або 7.80 дол. річно. Щоденники інших національних груп беруть передплату по 20 дол., або більше на місяць. Ред. Драган пригадує, що пресовий фонд не призначений на „Свободу", але на „Веселку", яка є дефіцитова, бо замало батьків передплачує її для своїх дітей. Відносно видавництва його найбільшою трудністю є постійний брак кваліфікованих робітників. В останньому році видавництво збільшило свої прибутки й успраґнило працю.

Культурна діяльність на „Союзівці" є получена з коштами. До дитячого табору ми в минулому році доплатили 1.800 дол., але це був корисний видаток.

Курси Українознавства веде УНСоюз при деякій співучасті Ліґи Американської Молоді.

Всі будинки, на які ми дали морґеджі, оглядали члени Екзекутиви або Гол. Уряду. Якщо вони признали їх корисними для інвестиції, тоді ми замовляли оцінку від кваліфікованого оціночника. УНСоюз давав на старі будинки морґеджі до 50% вартости домів, а на нові до 60% їх вартости.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ НАРАД

В середу, 22-го травня 1963 р. гол. предсідник Й. Лисогір о годині 9-ій рано відкрив ранню сесію третього дня нарад. Секретарі відчитали протоколи з нарад попереднього дня, після чого цей протокол з одною невеликою зміною одобрено. Розвинулася коротка дискусія над питанням публікації протоколу, в якій взяли участь Б. Мельник, Б. Зорич, д-р В. Ґалан, Я. Гук і Й. Лисогір. Підмічено потребу можливо точного протоколу, але водночас слід в „Свободі" надрукувати протокол у скороченому виді.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ЗАСТ. ГОЛ. ПРЕД. ІНЖ. Ст. КУРОПАСЯ

В дискусії взяли участь І. Кокольський, І. Іванчук та А. Чопик.

На поставлені питання-завваги відповідав інж. С. Куропась.

В дискусії заторкнено питання об'єднання Союзів та статтей на цю тему, як також питання довжних Відділів.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ЗАСТ. ГОЛ. ПРЕД. АННИ ГЕРМАН

До дискусії зголосилися д-р В. Ґалан, В. Гуссар і О. Олінкевич.

В дискусії заторкнено питання дому старших членів на „Союзівці" і взагалі справу соціяльного забезпечення старших людей — членів УНСоюзу. На питання відповіла п. Герман. Її відповідь доповнив Й. Лисогір.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ Я. ПАДОХА

У дискусії взяли участь наступні особи: Б. Зорич, Б. Мельник, Д. Шмаґала, О. Штогрин, М. Демидчук, Т. Шпікула, І. Іванчук, О. Олінкевич, А. Джула, А. Чопик і Я. Гук.

В дискусії порушено багато питань секретарського та організаційного змісту. Зокрема заторкено такі питання: Причини послаблення членської кампанії: потребу розбудови організаційного апарату, а зокрема потребу мандрівних урядовців-люстраторів; співучасти в організаційній праці головних урядовців й їх управнень; поїздок членів Екзекутиви та головних урядовців в терен; причини відходу від праці деяких організаторів; впровадження нових грамот та питання висоти й структури вкладок УНС. В дальшому заторкнено питання ролі в організаційному житті союзових округ і їх комітетів та окружних організаторів. Порушено питання значення групового забезпечення та конкуренції інших забезпеченевих організацій. Окремим предметом дискусії була дисципліна внутрі Відділів, контроля їх праці та зокрема господарки, особливо тих Відділів, які постійно залягають з вкладками. Висунено домагання усунення з уряду таких секретарів та получення менших Відділів. Живо дискутовано справу центрального секретарсько-організаторського курсу на „Союзівці" та окружних курсів по округам. Винесено пропозицію зобов'язати усіх секретарів взяти активну участь в курсах. Також дискутовано проблему підвишки забезпечення членів; союзової реклями; позичок на підклад грамот, як засобу проти їх передвчасного згрошевлення і інше. Була пропозиція, щоб запросити актуяріів УНС на наради Головного Уряду, а канадійські головні урядовці ставили питання реалізації ухвал конвенції в канадійських справах.

На запити відповідав гол. секретар Я. Падох, якого вияснення доповнювали інші члени Екзекутиви. Як причину ослаблення кампанії за приєднання нових членів треба уважати зменшення активности секретарів та втрата цілого ряду активних організаторів, яких нема ким заступити.

Численні оголошення, звернені передовсім до жінок, студентів та пенсіоністів не принесли жадного успіху. А втім брак організаторів в цілій забезпеченевій ділянці. Настав час для кладення зрубу для допоміжного організаційного апарату, а саме мандрівних організаторів-люстраторів, відносно чого згодом буде поставлене відповідне внесення. Є потрібна більша активність головних урядовців на місцях, де вони живуть й працюють. Статут і традиція дає їм для цього значні можливості. Члени Екзекутиви відбівають поїздки лише з організаційних потребах, або на запрошення союзових округ, здебільшого на окружні збори. Гол. секретар прихиляється до думки, що мабуть краще робити рідші поїздки, але надовше: два чи три дні, щоб мати змогу присвятити більше уваги місцевим Відділам і їх справам. Винагорода союзом організаторам є більшою чим в інших, навіть великих, бизнесових організаціях, але на жаль ця винагорода є й мусить бути зв'язана з висотою забезпечення осіб, яких приєднали організатори. Коли в американському світі пересічна висота грамоти переходить 6,000 дол., в нас вона дальше крутиться коло 1.000 дол. Тому наші організатори заробляють менше, як організатори великих забезп. компаній Ми дуже цінимо наших організаторів і коли деякі відійшли від праці, то зовсім без нашої вини. Треба сподіватися, що нова грамота самостійного забезпечення від смерти та каліцтва на випадок екциденту буде швидко введена в життя й що вона дозволить нашим секретарям не тільки виконати, але й перевиконати їх цьогорічну квоту нових членів. Щодо нової часової грамоти мова буде згодом. Її можна буде мабуть впровадити щойно з початком наступного, ювілейного року. Екзекутива прихиляється до думки головних урядовців, що треба перевести ревізію вкладок та заанґажувати до цього знавця. Відносно Окружних Комітетів Екзекутива дивиться на них, як на дуже важливий засіб і бажає, щоб Відділи якнайтісніше співпрацювали з окружними управами та користали з їх допомоги. Екзекутива є готовою запевнити достатню грошову винагороду окружним організаторам, якщо округи пошукають відповідних людей. Завданням союзових діячів є вияснити українській громаді, що групове забезпечення є тільки часове й тому на ньому не можна будувати майбутнього забезпечення членів, їх родин. Відносно Відділів Екзекутива старається їх активізувати та збільшити їх членство, а коли це є неможливим, получити малі Відділи в більші. Побіч центральних курсів на „Союзівці" слід влаштовувати по округам окружні курси для секретарів і організаторів. Якщо зголоситься відповідна кількість учасників Головна Канцелярія дасть допомогу в переведенні курсів. Одною з найважливіших проблем є проблема наслідників секретарів, бо тільки 15% секретарів є у віці до 40 років життя, а 20 відсотків є понад 65. Там, де заплянoвано кампанію приєднання членів, Екзекутива радо допомагає при переведенні радієвої реклями. Для цієї мети зложено серію зразків радієвих передач. Відносно канадійських справ виконано рекомендацію конвенції й іменовано головного радного Б. Зорича директором канадійських справ. Названий директор приготовляє докладний плян розбудови УНС на цілій території Канади.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. КАСИРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

До дискусії зголосилися наступні особи: О. Штогрин, А. Чопик, М. Куропась, М. Демидчук, Д. Шмаґала, Т. Шпікула, Б. Зорич, Б. Мельник і О. Олек.

В дискусії порушено такі питанняц поділу й пояснення відносно окремих фондів, зокрема відносно Фонду Захисту й Сиротинця, звороту Відділам поштових оплат, інвестиції, морґеджі, переховування готівки в банках, дивіденди та посмертні виплати для спадкоємців за залізну заслону.

Зокрема із зацікавленням дискутовано справу „Союзівки" і її книговедення, господарки, як також зворотів вкладок за померших членів, які заплатили наперед. Заторкнено теж питання майна УНСоюзу в Канаді.

На поставлені питання відповідав год. касир Р. Слободян, а на деякі вибрані питання відповів також гол. предсідник Й. Лисогір.

Гол. касир вияснив, що пожертви на Фонд Захисту й Сиротинця впливали, почавши від 1925 р., але до книжок УНС вписано їх щойно в 1948 році в сумі $45,687,34. Та сума зросла до $53,463.95 і в липні 1952 року закуплено нею „Союзівку". Назву слід залишити, змінивши її на Фонд Захисту на „Союзівці". На запит гол. касир. поінформував, що виплати т. зв. винагороди секретарів є на ділі зворотом їх коштів і на майбутнє означатиме ці виплати не як винагороду, але як зворот видатків. Гол. касир вияснив справу звороту видатків Відділів на кошти, зокрема на висилку повідомлень про заплату вкладок. Була рекомендація повернути поштові видатки малим та бідним Відділам без відділової каси. До нас зверталися якраз кілька великих Відділів, які не підлягають даній рекомендації тим більше, що на ці видатки секретарі одержують свою процентову винагороду від зібраних та пересланих Головній Канцелярії сум і яка була збільшена до 6%.

Спадкоємцям за залізною заслоною виплачуємо посмертні допомоги тоді, коли одержимо від них повновласть виплатити дані суми ними уповноваженим особам в ЗДА або в Канаді.

В Канаді УНС має $2,670,871.21 зібраних фондів. Ці гроші залишаються на території Канади, здебільшого інвестовані в державних бондах. Морґеджі уділюється передусім членам на найбільш догідних умовах. Дивіденду виплачуємо в місяці травні, тим особам, які в дні 1-го травня є повноправними членами. Членам, які були суспендовані, виплачується дивіденду по вирівнянню залеглих вкладок та по приверненню їм всіх членських прав. Дивіденда є цього року виплачена у висоті з попереднього року. На слідуючий рік Екзекутива, в порозумінні з актуарієм, плянує цю дивіденду підвищити.

Вкладки, які померший член заплатив більше як 2 місяці наперед, повертаємо спадкоємцям, за виїмком випадків, коли померший був членом коротше, як два роки.

Після закінчення дискусії над звітами усіх членів Екзекутиви, гол. контролер п. Пуцило поставив внесення піддержане попередньо п. В. Ґаланом, щоб приняти звіти всіх членів Екзекутиви водночас. Це внесення схвалено однодушно.

На цьому закінчено третій день нарад і проголошено, що продовження нарад відбудеться наступного дня о годині 9-ій рано.

(Продовження на сторінці 6-ій)

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД

Дискусія над звітами

(Продовження зі сторінки 5-ої)

В четвер 24-го травня 1963 року о годині 9:30 ранку гол. предсідник відкрив четвертий день нарад. Секретарі прочитали протокол з попереднього дня, який з невеличкими двома змінами принято.

Гол. предсідник подякував Комітетові, який підготовив вчорашній бенкет. Зокрема його подяка відносилася до інж. С. Куропася, який був тостмайстром бенкету та автором більшости програми і Б. Зоричеві, активному співучасникові програми.

Дискусія над звітом Контрольної Комісії

До дискусії зголосилися: І. Шпікула, І. Кокольський, М. Демидчук, О. Штогрин, А. Чопик, М. Демидчук, А. Джула і Д. Шмагала.

Запити відносилися до таких питань: чи Контрольна Комісія перевірила кошти будови павільйону та каплиці на „Союзівці" і чи була ухвала щодо цих будов; чи на погляд Контрольної Комісії дальшу розбудову „Союзівки" повинна вести „Союзівка" з призбираних грошей; скільки буде коштувати огрівання павільйону; чи є ще інші пляни розбудови „Союзівки". Окремо піднесено питання задовження Відділів; зміни приміщення Головної Канцелярії УНС схваленої попередніми конвенціями та Головним Урядом УНС; методи переводження оцінки домів, на які уділюються морґеджі і т. п.

У відповіді члени Контрольної Комісії виснили усі питання і пояснили, що Контрольна Комісія прихиляється до цього, щоб дальшу розбудову „Союзівки" вести тільки з грошей зібраних самою „Союзівкою". Є ще деякі роботи, на „Союзівці", які треба закінчити. До них належить огрівання павільйону та побудова православної каплиці. Контрольна Комісія перевела контролю рахунків, бизнесу і будов на „Союзівці". Будови переведено за попередньою ухвалою. Гол. пред. Й. Лисогір заявив, що Екзекутива постійно шукає за кращим приміщенням, але це не легка справа. Гол. касир Р. Слободян підмічує, що дільниця в якій знаходиться Головна Канцелярія розбудовується.

На цьому закінчено дискусію над звітом Контрольної Комісії.

На внесення Д. Шмагали піддержане Б. Зоричом, одноголосно схвалено приняти звіт Контрольної Комісії. Слід завважити, що в часі тієї дискусії зроблено перерву для того, щоб Головний Уряд міг вислухати Служби Божої, яка була відправлена в каплиці „Союзівки".

Перед приступленням до дискусії над звітами гол. контролерів та гол. радних, гол. предсідник попросив управителів „Союзівки" Володимира Кваса і Данила Слободяна здати справоздання з управи „Союзівки".

Звіт управителів „Союзівки"

ЗВІТ ВОЛОДИМИРА КВАСА

Звіт мій складається з трьох частин, а саме: підсумків наших приходів і розходів „Союзівки", аналізи господарки „Союзівки" та плянів її на буднє. Загальний оборот „Союзівки" був у 1962 році на суму $231,677.95, тобто збільшився в порівнянні з попереднім роком на суму $13,957.22. Збільшився цей оборот в таких позиціях: готель — $5,424.77, крамниця — $3.096.18; бара — $3.414.40; „снек бар" — $1.897.39 і інші — $124.78. Ми не побільшили обороту з винайму кімнат в сезоні, тільки поза літнім сезоном. Збільшилися теж наші приходові позиції з дитячих таборів на $382.41 з курсів українознавства на $682.50. Розходи „Союзівки" зросли в останньому році: реклама коштувала нас $3,021.48 а платні $14,285.96. Причиною збільшення позиції платень було перенесення виплат платні Д. Слободяна з УНС на „Союзівку". Мимо загальної підвишки цін харчів, наші кошти харчів дальше становили лише 35 відсотків всіх коштів, тоді коли в довколишніх оселях, при два рази більших цінах за побут, харчі становлять 45 відсотків коштів. Ми піднесли в минулому році ціни за побут на „Союзівці" на відсотків, але рівночасно признавали членам УНС знижку на 10 відсотків, так що з підвишки цін користали ми тільки від нечленів. В біжучому 1963 році зменшаться видатки на реклюму, бо вже видруковано в минулому році кольорові брошурки про „Союзівку", але збільшаться видатки на посуд і робітників. Також приходиться нам постійно доплачувати до курсів українознавства, дитячих осель, Богослужень та великих імпрез з участю більших груп артистів.

Ми стараємося завжди давати першенство членам УНСоюзу, але є випадки, коли цього не можна тісно перестерігати як на приклад, у випадках, коли в родині чи приятелів, які вибираються разом на вакації є також і нечлени. Треба однак відмітити, що нечлени часто після побуту на „Союзівці" вписуються в члени УНСоюзу, та що при першенстві членів при замовленнях нечлени заповнюють „Союзівку" в слабших тижнях сезону. Тут треба підкреслити, що ціни „Союзівки" замалі і ними не можна покрити всіх коштів, коли ми за найдешевші в околиці ціни стараємося дати такий самий, або і кращий харч і комфорт. В недалекому Ґраніт Готелі ціни за кімнати, які в нас коштують $73.00 тижнево, виносять подвійно, бо $145.00. Ми знаємо, що ціль „Союзівки" це не сам бизнес. Можна ствердити, що „Союзівка" стала літнім центром українців, а спеціяльно молоді, яка радо відвідує „Союзівку".

При нашому устаткуванні та обслузі маємо замало кімнат і тому приходиться нам дуже часто в сезоні і поза ним приміщувати наших гостей по сусідніх готелях на нічліг. Мимо великої розбудови сусідніх готелів ми не потребуємо боятися їх конкуренції, бо наша оселя поставлена на доброму готелевому рівні. Не можна однак легковажити собі факту, що гості, які частіше ночують у сусідів, можуть не вернутися до нас. Це було б не тільки втратою для „Союзівки", але і для УНСоюзу. Маючи більше кімнат, будемо мати більші обороти, а це дасть нам змогу дібрати кращих робітників та дійти до того, щоб менаджер „Союзівки" не мусів бути рівночасно телефоністом, канцелярійним робітником, кухарем чи навіть помивачем посуди. Ми хотіли б дальше розбудувати „Союзівку" та стараємося з кожним роком у ній щось поліпшити, бо працюємо на ній не тільки за гроші, але з приємністю та гордістю, що популярність „Союзівки" дальше росте, так поміж українцями, як і чужинцями. Недавно навіть київський журнал критикував „Союзівку" як збір націоналістів.

Так само віддано працюють наші другі робітники як п. Берізка, Бедрій і інші, хоч можуть бути невдоволені платнею і годинами праці. Знаємо, що тому не багато можемо зарадити, але не вільно теж втратити нам доброго робітника, бо за такого робітника тепер важко. Найкращий приклад — це наші довгі безуспішні пошукування за добрим кухарем.

Вкінці прошу Головний Уряд взяти під увагу наші важливі проблеми, як, наприклад, справу побільшення числа мешканевих кімнат, щоб не привести до стану, в якому наша оселя мала б котитися вдолину при вложених великих інвестиціях. Досі Головний Уряд виявив належне зрозуміння до тих справ і тут хочу зложити Вам подяку за це, що Ви дозволили нам розбудовувати Союзівку, побудувати каплицю, павільйон, спортові грища і інше. Кожний готель, який росте, мусить добудовувати приміщення та уліпшувати їх. Хоч наша організація не має за ціль заниматися готелевим бизнесом, то все ж таки, йдучи за вимогами гостей Союзівки, ми мусимо теж дбати про поступ. Тепер ми маємо на Союзівці: 58 кімнат з приватними лазничками, 6 кімнат із спільними лазничками та 14 без приватних лазничок. Разом їх є 78. Числячи всі ліжка, ми можемо в них примістити 189 гостей, крім гуртожитку у Веселці з 40 ліжками і Львова із 50 ліжками, які служать приміщенням для Курсів Українознавства і дитячих таборів. До справи дитячих таборів треба додати, що час тривання таборів по три тижні добре було б продовжити з огляду на час тривання пластових таборів в іншому часі з перервою одного тижня між нашими і пластовими таборами. В цей тиждень не мають діти де подітися. Тому варто б подумати над побудованням додаткових приміщень для таборів, щоб ми могли рівночасно приміщувати хлопців і дівчат на Союзівці.

ЗВІТ ДАНИЛА СЛОБОДЯНА

За останній рік ми поробили наступні поліпшення: покрили тенісові корти, поширили і направили дорогу, наоливили місце на паркування авт, заложили нову систему пожежних гидрантів, які ми заплянували ще шість років тому, бо ми були змушені помпувати цілими ночами необхідну воду. Треба було вивертіти ще одну криницю. Вдалося нам це з успіхом і тепер дістаємо з цієї криниці 20 гальонів на мінуту, так, що Союзівка має забезпечену доставу води. Ми мали проблеми з доплином води до „Києва", тому ми мусіли заложити новий провід, який ми мусіли накрити стежкою, бо не можна було його вкопати.

Всі наші меблі закуповуємо по ціні на 5 до 10 процентів нижче від гуртової ціни. Частини до направ водопроводів та електрики купуємо по гуртовій ціні. Сусідні власники знаних готелів приходять до нас за порадами і за нашим прикладом впроваджують поліпшення в себе.

Рекомендації: Залю в павільйоні треба конечно огрівати для її збереження, як також для зимових гостей. Потрібно нам ще бодай 50 кімнат для гостей. Наші гості не вдоволені з мотелів, тому треба побудувати додаток до правого крила головного будинку, який містив би також додаток до їдальні та кухні. Потрібно нам теж будинку для обслуги — дівчат та додаткового будинку для дитячого табору. Відчувається брак каплиці для православних. Якщоб ми самі будували додаток до головного будинку — це коштувало б нас по $4.000 за кімнату включно з меблями, лазничками і килимами. Ми, обидва адміністратори, робимо взимі і поза літнім сезоном всякі роботи, почавши від адміністрації, порядкування, куховарства і перевозу гостей. В цьому році я мав лише п'ять вільних днів, а п. Квас тільки три. Постійна праця вичерпує фізично і нервово.

Дискусія над звітами головних контрольорів та головних радних

В дискусії взяли участь: Т. Шпікула, Д. Шмагала, Й. Лисогір і Я. Падох.

В дискусії заторкнуто питання активности головних урядовців, праці Окружних Комітетів та їх компетенцій, Відділів, які залягають з оплатою вкладок та розбудови УНСоюзу в Канаді.

Питання відносилися до гол. контролерів Іванчука, Кокольського й Пуцила та до гол. радних А. Чопик, М. Куропася, І. Одежинського, Зорича і Мельника, які на запити дали вичерпну відповідь.

На внесення д-ра В. Галана, піддержане інж. Ст. Куропасем одноголосно прийнято всі звіти.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТОМ ГОЛ. РЕД. А. ДРАГАНА

В дискусії взяли участь: М. Демидчук, інж. Ст. Куропась, інж. В. Коссар, Т. Шпікула, Я. Гук, О. Штогрин, В. Гуссар, А. Джула і О. Олінкевич.

В дискусії порушено питання особливого відношення до деяких Відділів, осіб і місцевостей, спізненої появи цьогорічного Альманаху та його змісту; мови „Свободи"; спортових справ у „Свободі"; окремого видання „Українського Тижневика". З адміністраційних справ заторкнено: збільшення передплати „Свободи" і „Веселки"; урухомлення клішарні; оплачування ілюстрацій в газеті і опізнення у доручуванні газети передплатникам. Заторкнено також питання кампанії за приєднання членів УНС в 70-річчя „Свободи"; пізне друкування надісланих дописей і т. п.

На запити і завваги відповідав ред. А. Драган. Помилковий погляд про фаворизування в газеті деяких місцевих Відділів чи осіб, має джерело в тому, що одні місцеві Відділи й особи присилають дописи та статті, а другі цього не роблять. Газета може друкувати тільки те, що до неї наспіло. Мова газети є літературною, про неї дбає дуже добрий знавець мови, співредактор „Свободи". Мова змінюється й тому її мусить зміняти газета, що багатьом не подобається. Святкуванням „Свободи" нарочно не дано великого розголосу, бо стоїмо на порозі 70-ліття УНС. Мимо старань маємо тільки 1 500 передплатників і тому „Веселка" є дефіцитовим підприємством. Є постійні трудноші в придбанні кваліфікованих українських складачів і звідти трапляється спізнення, як це було з цьогорічним альманахом. Опізнення в доручуванні газети, це вина поштових урядів, а не нашого видавництва. Газета кожного дня у цей сам час виходить на пошту. Є плян окремо видавати Український Тижневик з передплатою на нього. В деякі місяці й стільки дописів, що їх не можна всіх на час помістити, звідти негодування дописувачів. Спортовий Відділ „Свободи" веде Володимир Сохан, який вкладає в це багато часу і праці. Ставимося з великою увагою до спорту й до вісток про спортову активність нашої молоді. На жаль „Свобода" не завжди одержує на час відповідні дописи.

На внесення І. Іванчука піддержане В. Гуссаром одноголосно схвалено приняти звіт ред. А. Драгана.

VIII ПРИНЯТТЯ ЗВІТІВ

Тому, що Головний Уряд окремо схвалив приняття звітів зараз після їх зложення Екзекутивою, Контрольною Комісією та поодинокими головними контролерами і головними радними, приступлено до наступної дев'ятої точки нарад, а саме внесень і ухвал.

IX. ВНЕСЕННЯ Й УХВАЛИ

До голосу в нових справах зголосилися: Б. Зорич, Я. Гук, А. Чопик, Б. Мельник, О. Штогрин, А. Джула, І. Одежинський, Г. Олек, І. Кокольський, І. Іванчук, Т. Шпікула, Д. Шмагала, В. Гуссар, П. Пуцило, інж. Ст. Куропась і О. Олінкевич.

Б. Зорич — говорив про можливості поширення УНС в Канаді. За останніми статистиками в Канаді є 473 337 українців, з чого 361 496 подали, що говорять по-українськи. Це показувало б втрату під оглядом мовним 24%. Українці під оглядом склонности до асиміляції займають 21-ше місце серед національних груп Канади. За числом українців провінції Канади стоять в такому порядку: Онтеріо — 128 000; Алберта — 106 000; Манітоба — 105 300; Саскачеван — 79 000; Британська Колюмбія — 35 640, а далі йдуть Нова Скотія, Ню Бронсвік, Норт Вест, Нова Фунляндія і Принс Едвард. Для поширення членства, тому, що конкуруємо з великими сильними компаніями, рішальним арґументом мусить бути сантимент до свого — українського. Але маємо теж конкуренцію других українських установ, які посилили кампанію приєднування нових членів та розіслали добре платних своїх організаторів. Але нам треба також обнизити наші вкладки і треба мати координатора — директора, який змонтував би організаційний апарат на Канаду. Ми можемо здобути в Канаді навіть 30 000 членів та зорганізувати в 97 місцевостях 126 нових відділів, про що говорю точними даними в предложеному моєму пляні для Канади. Можна числити принайменше на 1.500 нових членів річно при відповідно дібраному апараті, якому треба відповідно заплатити. Директор у роз'їздах мав би допомагати місцевим організаторам у приєднуванні нових членів, не посягаючи по частину винагороди організатора, коли б він мав свою платню. Дія мусить піти в рух від реклями і пропаганди починаючи. Треба оголошень принайменше в двох канадійських газетах та декількох радіових програмах. Для молоді та професіоналістів треба б і в Канаді своєї Союзівки. В Канаді є великі можливості розбудови УНСоюзу.

Я. Гук — підмітив такі справи: Введення групового забезпечення для всіх членів Головного Уряду, збільшення винагороди за нових членів, признання фондів на діяльність Окружних Комітетів, запровадження бондування секретарів, виготовлення книжок з таблицями вкладок в найближчому часі, признавання зворотів поштових оплат за висилку повідомлень членам, вибудування нового будинку на Союзівці, щоб тут відбути наступну конвенцію, придбання машини для виміни грошей на дрібні на Союзівці, виготовлення цінників для бару на Союзівці, відновлення напису при шляху 44 з назвою Союзівка, реклямування дитячих таборів по відділах, запровадження на Союзівці їзди верхом на коні та їзди на роверах, що принесло б нові доходи.

Б. Мельник — підмітив, що добре було б поширити правильник для Окружних Комітетів та уточнити в ньому обов'язки голів, секретарів та головних радних. На грамотах краще було б подавати вкладки з поясненням, скільки коштує „Свобода" та Фонди. Потрібно теж взяти до уваги при складанні бюджету, що є потрібні видатки на реклюму для Окружних Комітетів.

О. Штогрин — пропонує: привернути ухвалу, або перевести таку ухвалу, щоб звертати Відділам поштові оплати за висилку повідомлень, посилати прямо до членів повідомлення про заплату відсотків на їх позичках, перепровадити остаточно ревізію членських аплікацій, затвердити пости люстраторів.

Марія Демидчук — завважила, що її пропозиції були зреферовані вже іншими.

А. Джула — поставив ось такі пропозиції: Держати контакт з братськими організаціями та братським конґресом і розсилати головним урядовцям журнал „Фратернал Монітор"; накрутити на стяжку промови членів Екзекутиви і розсилати їх по союзових осередках для використання на радіових програмах; вибрати вчасно місце для наступної конвенції і проголосити це в пресі; скоріше присилати секретарям місячні звіти, бо збори Відділів відбуваються в першу, або в другу неділю місяця і замикати скоріше місячні рахунки в Головній Канцелярії; встановити спортового менаджера для цілого УНСоюзу та влаштовувати всесоюзові спортові змагання.

І. Одежинський — пропонував використовувати Союзівку для приєднування нових членів. Можна б адреси гостей-нечленів подавати Головній Канцелярії і пробувати їх зорганізувати. Також варто продавати не-членам часове забезпечення відразу тут на Союзівці.

Г. Олек — висловила погляд, що союзові відзнаки виявилися непрактичними для жінок і дітей, тому запропонувала запровадити членські виказки для них.

І. Кокольський — пропонував виготовити друки, на яких організатор міг би подавати проспектові умовини його забезпечення. В місячних звітах добре було б виказувати також відділи, які не вплатили взагалі вкладок за даний місяць. На час літнього сезону обтяженим працею директорам Союзівки можна додати асистента. Дальшу розбудову Союзівки зробити залежною від бюджету, тобто відповідно до приходів Союзівки. При кінці року треба робити інвентуру Союзівки. Згідно з рекомендаціями конвенції треба виготовити плян стипендійного фонду, до якого УНСоюз міг би вкладати з народного фонду по $5,000 через п'ять років. Стипендії могли б бути у висоті від $500 до $1.00 зворотні.

І. Іванчук — відмітив, що, згідно із статутом Відділи з довгами більше як за два місяці повинні бути суспендовані, а від таких секретарів треба вимагати бондування. Екзекутива повинна назначити адміністратора „Свободи", щоб розпочати доходове підприємство. Треба закупити нові машини та направити старі. Щоб притягнути до УНСоюзу молодь, добре було б відновити спортову акцію принайменше в такій формі, як це було перед другою світовою війною. Річне засідання повинно апробувати плян розподілу відділів поміж головних радних. Місячні звіти з фінансового і рекордового Відділу треба подавати також в аглійській мові в „Тижневику". Господарка Союзівки повинна бути ведена після устійненого бюджету.

Т. Шпікула — пропонував, щоб забезпеченеві грамоти кляси „Т" були звільнені від плачення вкладок по осягненні якогось віку та щоб бондувати секретарів і влаштовувати курси секретарів по округам.

Д. Шмагала — дораджував підшукати і спробувати встановити організаторів у більших містах за платнею $500 за 50 членів місячно.

Й. Лисогір — відповів, що добрим організаторам УНС заплатив би навіть більше, але таких немає.

В. Гуссар — запитував, чи не можна було б друкувати всі союзові звіти в двох мовах?

П. Пуцило — передав наступні рекомендації головного радного М. Куропася, який мусів скоріше виїхати: Не робити на курсах українознавства довгих промов; курси не повинні тривати кожного дня довше, як від 9-ої рано до 1-ої по полудні; не робити довгих концертів при кінці курсів; створити комітети активности студентів.

Інж. Ст. Куропась — просив дозволити йому прочитати рекомендації одержані від секретаря 399-го Відділу УНСоюзу проф. І. Красника: Знизити вкладки забезпечення понад $2.000, впровадити нові кляси забезпечення; скоротити членські аплікації; дозволити підписувати тільки секретарям місячні звіти та посвідки одержання грамот; впровадити стипендійний фонд, запровадити винагороду для Відділів, які постійно розчисляються на час; не піддержувати та не реклямувати спортових дружин і не давати чаш спортовим дружинам, в яких не бере участь українська молодь.

О. Олінкевич — подала наступні рекомендації: 1) Впровадити пост люстратора, яким міг бути організатор; 2) Продовжити побут головних урядовців на виїзді до двох-трьох днів для нав'язання контактів і провірки відділів; 3) Вживати на виступах репрезентантів УНСоюзу двох мов пам'ятаючи, що це українська установа; 4) з нагоди 70-ліття УНСоюзу випрукувати і роздати членам даром стінні календарі; 5) устійнити прізвища кандидатів до Статутової Комісії; 6) Взяти до уваги прохання службовиків відносно включення всіх службовиків до пенсійного пляну, оплачування за службовиків забезпечення Блю Крос і Блю Шилд, виплачування з пенсійного фонду якоїсь суми рідні службовикам у випадку його смерти та збільшення вакацій службовикам за більше років служби.

На цьому закінчився четвертий день нарад.

П'ЯТИЙ ДЕНЬ НАРАД

В п'ятницю 24-го травня 1963-го року о год. 9-ій ранку головний предсідник відкрив наради й покликав до слова головного секретаря для виголошення доповіді про організаційні справи.

ДОПОВІДЬ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ Я. ПАДОХА ПРО ПРОГРАМУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПРАЦІ НА МАЙБУТНЄ

Головний секретар підмітив, що коли минулий рік не був ані добрий, ані злий й збільшив УНСоюз на кругло 1 000 членів, новий 1963-ий рік розпочався куди гірше. На п'ятому місяці цього року ми не можемо похвалитися поважним успіхом в організаційній ділянці. Після річного засідання Головного Уряду прийдуть три місяці гарячі й вакацій, які, зокрема на Сході, дуже сповільнюють союзову роботу. Нашим завданням є мимо всього здобути успіх в цім році й підготовити ґрунт до дальших тривалих успіхів нарад чергових років. При солідарній співпраці всіх 24-ох членів Головного Уряду нам напевно поведеться перервати довгий час застою та започаткувати новий період розбудови й росту УНСоюзу.

Допоміжними чинниками в успішнім закінченні цього року й тривких успіхів у роках майбутніх повинні бути передусім наступних п'ять:

1) Нові грамоти: З початком осені зачнемо велику акцію за забезпечення наших членів та не-членів самостійною грамотою забезпечення на випадок акцідентової смерти та каліцтва. З новим роком ми повинні оформити й віддати в користування українського громадянства грамоту часового (терм) забезпечення, якої наше громадянство вже з давна домагається. Грамоти будуть видані на мінімальну суму $5 000. Низькі вкладки від цих грамот повинні зробити їх дуже атрактивними й допомогти при їх помочі здобути багато нових членів. Головний секретар висловлюється за самостійною грамотою часового забезпечення, бо її комбінація з іншими родами грамот не має великих виглядів на поширення подібно, як це було з на диво непопулярною не старою грамотою подвійного забезпечення до 60-го року життя кляси ДП.

2) Медаля о. Грушки за союзові заслуги в 70-річчя „Свободи". — Мистець Михайло Черешньовський закінчує виконання мистецької медалі о. Грушки з його обличчям, з емблемою УНСоюзу та відповідним написом. Цю медалю одержать особи, які здобудуть у цьому ювілейному році „Свободи", органу УНСоюзу, бодай 10 членів для УНСоюзу, а водночас передплатників газети. Екзекутива рішена повести дуже інтенсивну кампанію за тим, щоб якнайбільше число союзових діячів та приятелів „Свободи" здобули цю медалю. Нашою метою є знайти 250 нових організаторів, які б здобули по 10 членів для УНСоюзу в цьому році. 2 500 нових членів доданих до тих, яких приєднають секретарі та дотеперішні організатори, повинні запевнити повний успіх цьогорічній кампанії.

Для прикладу й як запоруку участи в акції здобуття медалі о. Грушки усіми без винятку союзовими діячами, головний секретар пропонує, щоб всі члени Головного Уряду твердо зобов'язалися здобути цього року щонайменше 10 нових членів. Екзекутива винесла таке рішення перед цими річними нарадами. Головний секретар пропонує також, щоб всі члени Головного Уряду зобов'язалися підшукати в своїх округах по чотирьох організаторів, які зобов'язалися б здобувати для УНСоюзу по 5 членів місячно. Це дало б такий тривкий доплив нових членів, що він на довгі роки запевнив би великий і постійний розвиток УНСоюзу.

3) Мандрівні урядовці - люстратори УНСоюзу. — Третім тривалим інструментом поширення і розбудови УНСоюзу уважає головний секретар урядовців Головної Канцелярії УНСоюзу, яких завданням було б більшу частину свого часу перебувати в терені, відвідуючи Відділи та округи, дбаючи про їх відповідну працю, допомагаючи підшукувати надійних урядовців та організаторів і вишколювати їх, а в потребі контролювати діловодство Відділів та допомогти його наладнати. Ці урядовці одержували б постійну платню і користали б з усіх забезпечень на рівні з іншими урядовцями Головної Канцелярії, а крім того здобували б окрему винагороду за зорганізованих ними членів. На погляд головного секретаря власне в таких урядовцях є запорука дальшого розвитку УНСоюзу, що не буде противитися традиції громадської настанови УНС, а водночас буде узгляднювати потребу кваліфікованих забезпеченевих спеціялістів.

4) Ревізія вкладок і підвишка дивіденди. — Поширенню членства повинна служити також основна ревізія вкладок УНСоюзу, переведена спеціялістами, яка заторкувала б не тільки питання висоти поодиноких вкладок, але цілої внутрішньої структури і зворотних вартостей вкладок. Вона розв'язала б проблему різної стопи вкладок за більші чи менші забезпечення. Дальша значна підвишка дивіденди, яку пропонує Екзекутива, також повинна допомогти в рості УНС.

5) Вишкіл секретарів і організаторів — Організаційний Відділ УНСоюзу кластиме дальше особливу вагу на вишкіл і постійний перевишкіл союзових урядовців, зокрема секретарів і організаторів. Щораз кращі центральні курси на Союзівці та окружні курси по більших осередках УНСоюзу повинні забезпечити нам більше число союзових діячів та постійне підвищування їх кваліфікацій. Тільки в цей спосіб зможемо вдержати наступ висококваліфікованої конкуренції.

Поза тими п'ятьма головними точками в проголошеній програмі Організаційного Відділу УНСоюзу на цей і наступні роки, головний секретар підмітив важливі питання: „зміна варти", тобто сприяння у підшукуванні молодих працівників на місце знеможених віком та працею; збільшеної активности та компетенції Окружних Комітетів, яким слід запевнити статутово ширший круг діяльности, що його респектували б Відділи; поділу поодиноких Відділів поміж членів Головного Уряду та Окружних Управ для спеціяльної опіки й допомоги тим Відділам, бондування секретарів щонайменше тих Відділів, які постійно залягають з вкладками до Головної Канцелярії та інше.

Після цієї доповіді головний предсідник уділив слова головному касирові Романові Слободянові для з'ясування бюджету на поточний рік.

ДОПОВІДЬ ГОЛ. КАСИРА РОМАНА СЛОБОДЯНА ПРО БЮДЖЕТ НА 1963 РІК

Гол. касир прочитав пропозицію бюджету, копії якого розділено поміж членів Головного Уряду, та основно вияснив всі позиції бюджету, порівнюючи їх з числами прибутків і витрат з 1962 року.

Гол. секретар Я. Падох підмітив, що в пропозиції бюджету пропущено позицію $ 12,000 на кошти двох урядовців — люстраторів, на яку Екзекутива перед річним засіданням Головного Уряду погодилася й мала запропонувати до схвалення Головному Урядові.

Головний касир погоджується на доповнення цією сумою представленого проєкту бюджету.

Гол. касир звернув увагу, що бюджет замикається сумою $ 29,000 недобору, а коли до нього додати ще $ 12,000 на люстраторів, то недобір винесе $ 41,000.

ДИСКУСІЯ НАД ДОПОВІДЯМИ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ Й ГОЛ. КАСИРА.

До дискусії зголосилися наступні особи: інж. С. Куропась, Я. Гук, Б. Мельник, А. Джула, І. Одежинський, О. Штогрин, Б. Зорич, Д. Шмагала, І. Іванчук, П. Пуцило, Т. Шпікула, д-р В. Галан і А. Чопик.

Учасники дискусії ставили запити до доповідачів та доповнювали їх думки й пляни на майбутнє й підмітили ряд проблем та намітили ряд плянів майбутньої праці.

З організаційних справ порушено такі питання: розбудови УНСоюзу в Канаді; компетенції та засобів для праці Окружних Комітетів; підготови нових надійних союзових діячів; участи в організаційній праці та в репрезентації членів Головного Уряду; спортової діяльности Відділів УНС;

(Продовження на стороні 7-ій)

ДИСКУСІЯ НАД ДОПОВІДЯМИ ГОЛ. СЕКРЕТАРЯ И ГОЛ. КАСИРА

(Закінчення зі сторони 6-ої)

участи в стейтових братських конгресах; підвищення винагороди за організування членів; користування радіопередачами як в ЗДА так в Канаді; загального адресара всіх членів в головній канцелярії УНС. Зокрема широко обговорено справу введення нових самостійних грамот забезпечення від смерти і каліцтва в наслідок акціденту та часового забезпечення. Деякі дискутанти підмічували потребу підвищити максимальну суму часового забезпечення до $ 10,000, впровадивши часові грамоти на $ 5,000 і $ 10,000.

З господарських справ докладно обговорено пропозиції запропоновані в бюджеті та висунено домагання збільшення бюджету Канадійської Канцелярії. В дальшому порушено такі питання: підвищування суми уділюваних морґеджів; оцінки реальностей, на які УНСоюз уділює морґеджі; набуття літньої оселі в стейті Іллиной; набуття літньої оселі в Канаді; розбудови „Союзівки", а зокрема добудови дальших 50 кімнат; підвищення групового забезпечення членів Головного Уряду; коштів службових поїздок на Союзівку членів Екзекутиви; адміністратора видавництва УНСоюзу; покращання умов пенсійного фонду УНСоюзу; партиципування УНСоюзу в оплатах службовиків на шпитальне забезпечення; підвищення їх групового забезпечення та виплати родинам службовиків з пенсійного фонду на випадок смерти службовика.

Після цього, на внесення І. Кокольського піддержане В. Гуссаром, закрито дискусію та приступлено до прийняття бюджету та схвалення рекомендацій Головного Уряду.

ПРИНЯТТЯ БЮДЖЕТУ НА 1963 РІК.

На внесення І. Одежинського, піддержане Б. Зоричем, схвалено більшістю голосів бюджет запропонований гол. касиром Р. Слободяном в доповненому виді, а саме додавши до його передбачених видатків на суму $12.000 на оплачення двох урядовців — люстраторів та їх витрат.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ.

З черги приступлено до схвалення раніше передискутованих рекомендацій Головного Уряду для Екзекутиви на поточний і дальші роки.

ПЛЯН РОЗБУДОВИ УНСОЮЗУ В КАНАДІ.

На пропозицію Б. Зорича, піддержану І. Одежинським, однодушно схвалено доручити Екзекутиві, в порозумінню й при співпраці Директора канадійських справ, виготовити до кінця серпня 1963 року плян розбудови УНСоюзу в Канаді та устійнити потрібний бюджет. Рівночасно Головний Уряд рекомендує Екзекутиві розглянути плян набуття канадійської „Союзівки", як важливого пропагандивного чинника союзової ідеї.

ПІДДЕРЖКА СПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТИ СОЮЗОВОЇ МОЛОДІ.

На внесення пані А. Чопик, піддержане І. Іванчуком, схвалено однодушно уповажнити Екзекутиву піддержувати спортову діяльність союзової молоді та призначити на це суму $2.000 (Диви бюджет).

ПЕРЕГЛЯД СТРУКТУРИ ТА ВИСОТИ ВКЛАДОК

На внесення П. Пуцила, піддержане І. Одежинським, схвалено однодушно доручити Екзекутиві перевести перевірку структури і висоти вкладок УНС та, в випадку потреби й при наявній можливості, перевести обнижку вкладок, зокрема при забезпеченні на вищі суми. Це завдання слід перевести при помочі кваліфікованих спеціялістів.

ПІДВИЩЕННЯ ДИВІДЕНДИ.

На внесення І. Іванчука, піддержане О. Штогрин схвалено однодушно рекомендувати Екзекутиві чергову, третю з ряду в останніх роках значну підвишку дивіденди.

ВВЕДЕННЯ САМОСТІЙНОЇ ЧАСОВОЇ (ТЕРМ) ГРАМОТИ.

На внесення П. Пуцила, піддержане І. Одежинським, схвалено однодушно доручити Екзекутиві поробити заходи для введення нової самостійної грамоти часового забезпечення (терм. сертифікейт) в сумах $ 5,000 і $ 10,000.

ЗААНҐАЖУВАННЯ МАНДРІВНИХ УРЯДОВЦІВ - ЛЮСТРАТОРІВ.

На внесення П. Пуцила, піддержане І. Одежинським, схвалено однодушно доручити Екзекутиві заанґажувати двох нових урядовців Головної Канцелярії, яких завданням було б відвідувати Округи та Відділи УНС, перевірювати їх діяльність, допомагати в праці, переводити вишкіл відділових урядовців та організаторів, підшукувати нових союзових діячів, організувати членів і інше.

ЗМІНА ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ГРАМОТ.

На внесення Б. Мельника, піддержане О. Штогрин, схвалено рекомендувати Екзекутиві перевести зміну зовнішнього вигляду й величини грамот, а передовсім скоротити й упростити їх зміст, зокрема першої сторінки, з метою вмодернізувати грамоти та зробити їх більш зрозумілими для членів.

ЗАГАЛЬНИЙ АДРЕСАР ЧЛЕНІВ.

На внесення О. Штогрин, піддержане Т. Шпікулою, схвалено рекомендувати Екзекутиві заложення центральної картотеки членів і їх адрес для наладнання безпосереднього зв'язку головної концелярії зі загалом союзових членів.

ПІДВИЩЕННЯ ВИСОТИ МОРҐЕДЖІВ.

На внесення П. Пуцила, піддержане Я. Гуком, схвалено однодушно уповажнити Екзекутиву уділювати морґеджі у висоті до 75 відсотків вартости нових будинків та до двох третіх вартости будинків старих.

ЛІТНЯ ОСЕЛЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УНС З ОСЕРЕДНІХ СТЕЙТІВ ЗДА.

На внесення І. Іванчука, піддержане О. Олінкевич, схвалено однодушно рекомендувати Екзекутиві розглянути можливости набуття вакаційної оселі для членів УНСоюзу в в середніх стейтах ЗДА і Канади.

ПІДВИЩЕННЯ ГРУПОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВИКІВ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ

На пропозицію Т. Шпікули, піддержану А. Чопик, схвалено однодушно підвищити висоту групового забезпечення для службовиків Головної Канцелярії УНС, а саме: службовики до 14 років служби були б забезпечені на $ 2.000. від 15 - 24 років служби на суму $3.000, а по закінченню 25 років служби на $ 4,000.

ЗОБОВЯЗАННЯ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ПРИДБАТИ МЕДАЛЮ о. ГРУШКИ.

Однодушно схвалено, щоб кожний член Гол. Уряду старався придбати в цьому ювілейному році 70-річя „Свободи" бодай 10 нових членів для УНСоюзу і в цей спосіб здобути призначену за це почесну нагороду у виді медалі о. Грушки

ОПУБЛІКУВАННЯ ПРОТОКОЛУ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ.

На внесення п. О. Штогрин, піддержане п. Б. Зоричом, схвалено більшістю голосів, щоб зберігати протокол, списаний секретарями нарад, як офіційний протокол нарад, а опублікувати протокол у скороченій формі, йдучи за зразком протоколу нарад з 1961 року.

На цьому закінчено схвалення рекомендацій в організаційних та господарських справах і з черги приступлено до обговорення справ Статутової Комісії.

УТВОРЕННЯ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ.

Гол. предсідник Й. Лисогір, покликуючися на резолюцію 25-тої конвенції про утворення постійної Статутової Комісії, пригадав її текст: „25-та конвенція УНСоюзу, взявши до уваги те, що Статут УНСоюзу є перестарілий і вимагає основної ревізії, доручила Екзекутиві на своєму першому засіданні, яке відбудеться в травні 1963 року, утворити окрему статутову комісію, яка мала б своїм завданням перевести загальну ревізію статуту та усунути з нього застарілі, непрактичні та нездійснимі постанови й змодернізувати його текст і виправити його мову. Зокрема її завданням буде усунути численні різниці, які існують поміж текстами українським і англійським постанов статуту. Ця комісія має представити свої пропозиції Головному Урядові для дискусії та схвалення. В свою чергу ці пропозиції змін мають бути представлені для схвалення 26-ій конвенції, яка повинна відбутися в травні 1966-го року".

Після цього гол. предсідник запропонував утворення такої комісії з 5 осіб.

В дискусії над цим внесенням забирали голос: І. Одежинський, А. Джула, інж. В. Коссар, І. Іванчук, Я. Гук, Б. Зорич і П. Пуцило.

Предметом дискусії було число членів та особовий склад комісії.

Після дискусії схвалено більшістю голосів утворити Статутову Комісію з 5 осіб в такому складі: адв. Іван Панчук (Мишиген), адв. Іван Романишин (Ню Джерзі), д-р Василь Палідвор, (Ню Йорк), мґр. Іван Телюк (Коннектикет) і Богдан Зорич (Канада).

УТВОРЕННЯ СТИПЕНДІЙНОЇ КОМІСІЇ.

Гол. предсідник пригадав ухвалу 25-ої конвенції УНСоюзу відносно утворення, як дорадчого органу УНСоюзу „Комісії Допомоги в Студіях", якої текст є наступний:

„Щоби у майбутньому забезпечити УНСоюзові ще більший і постійний доплив членів з різного роду забезпеченнями, яких можна добачувати передовсім серед талановитої молоді і дітей теперішніх і будучих членів УНСоюзу, 25-та Конвенція Українського Народного Союзу доручає Головному Урядові УНС зібрати статистичний матеріял та досліднти якнайскорше:

1. Сучасний стан зацікавлення цієї молоді вищими студіями та можливість його значного збільшення на протязі 4-ох найближчих років.

2. Можливості помочі у студіях для тієї молоді, її фінансового чи дорадчого характеру.

3. Джерела фондів на позички та безворотні стипендії для студіюючої молоді.

4. Можливість зорганізування, при співпраці УНСоюзу, добродійної установи, що збирала б та розділювала б фонди, призначені на допомогу членам УНСоюзу у їх університетських студіях.

Залежно від результатів дослідів, Головний Уряд УНСоюзу повинен прийняти такі засоби, що могли б найкраще причинитися до підвищення стану високої освіти серед молоді УНСоюзу а тим самим потенціяльно скріпити його надійне джерело доплиьу нових членів. Ці засоби можуть бути провізоричного характеру, до вирішення усієї проблеми на Конвенції УНСоюзу.

Дорадчим органом Головного Уряду УНСоюзу буде Комісія Допомоги в Студіях, покликана до життя Культурною Комісією УНС, що буде йому давати головні напрямні та фахові інструкції, потрібні до виконання цих постанов 25-тої Конвенції УНСоюзу.

Після цього гол. предсідник запропонував утворення Стипендійної Комісії та склад установ, які мали б бути репрезентовані в цій Комісії, як також визначення фондів на діяльність цієї Комісії та число й висоту стипендій, які вона мала б признавати українській студіюючій молоді.

На внесення І. Одежинського, піддержане О. Олінкевич, більшістю голосів схвалено:

1. Утворити Стипендійну Комісію, в якої склад входили б 3 члени Екзекутиви: один із заступників гол. предсідника, один контролер і один радний, голова НТШ, голова УВАН, голова СУСТА, один редактор „Свободи" і один представник Канади.

Водночас покликано до цієї Комісії від Екзекутиви Анну Герман, Р. Слободина і Я. Падоха; від Контрольної Комісії д-ра В. Галана; від Головної Ради Мирона Куропася; від редакції „Свободи" Антона Драгана; від Канади Богдана Мельника.

2. Екзекутива має подбати про це, щоб Комісія мала кожного року $ 2.000 до розподілу на стипендії.

3. Утворено три стипендії в сумах $ 1,000, $ 600 і $ 400. Стипендії будуть призначувані щороку тільки для членів УНСоюзу. Стипендії будуть приділювані студентам, які студіюють наступні ділянки знання за таким порядком першенства: 1. славістика в зв'язку з українськими студіями. 2. журналістика, 3. студії з метою здобуття вчительської професії, 4. політичні науки, 5. право. Один студент не може дістати в одному році більше як $ 1,000, а за час своїх студій більше, як $ 3,000. Студенти, що користають зі стипендій, будуть морально зобов'язані до звороту стипендій після закінчення студій та здобуття зарібкової праці.

Після цього гол. предсідник попросив ред. А. Драгана відчитати приготовані резолюції.

Резолюції Головного Уряду УНСсюзу

Ред. А. Драган відчитав резолюції, яких текст є такий:

РЕЗОЛЮЦІЇ ГОЛОВНОГО УРЯДУ

Головний Уряд Українського Народного Союзу стверджує, що:

1. Ці його річні наради відбуваються в добі і часі найбільшої тривоги і загрози для Америки і Канади та всього волелюбного людства збоку народовбивчого і рабовласницького комуно-московського імперіялізму.

2. Першою жертвою цього злочинного імперіялізму упав 45 років тому волелюбний український нарід, який від того часу не припиняє своєї найбільш завзятої і найбільш жертвенної боротьби проти того імперіялізму та за свою волю і незалежність;

3. Наші країни, З'єдинені Держави Америки й Канада, як найбільші і наймогутніші остої волі, законности й людської гідности та незалежности є сьогодні головним прицілом того комуно - московського імперіялізму, який не гребує жадними, навіть найбільш злочинними, підступними і брутальними засобами в змаганні до своєї мети — підкорення собі всього волелюбного людства та світу;

4. В такій ситуації тільки повна свідомість загрози й небезпеки, як і повна свідомість сили та характеру ворога і повна та безкомпромісова рішучість протиставитися йому всіми засобами та завжди і на кожному кроці може врятувати світ і людство та його цивілізацію від заглади.

ЗДА І КАНАДА

Тому, що від моральної сили й оборонної могутности наших країн — З'єдинених Держав Америки і Канади — залежить тепер доля цих наших країн, як і доля усього світу, і

Тому, що ці наші країни є тепер великою надією на визволення тих народів, що перебувають в комуно - московській неволі, зокрема нашого українського народу, отже

Тому Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає всіх своїх членів у ЗДА і Канаді давати свій максимальний вклад у всебічну розбудову всіх моральних і матеріяльних ресурсів цих їхніх країн.

УКРАЇНА

Тому, що наша батьківщина і батьківщина наших батьків — Україна перебуває в страшній комуномосковській неволі, і

Тому, що український нарід не зрікається своїх аспірацій і не припиняє своєї боротьби за своє самовизначення у своїй вільній, ні від кого незалежній, соборній і народоправній Державі, і

Тому, що від такого самовизначення України залежить у великій мірі також безпека і воля і наших країн — ЗДА і Канади — за тривкий і справедливий мир у світі,

Тому, отже, Головний Уряд Українського Народного Союзу, — вітаючи Український Нарід та висловлюючи свій найбільший подив за його поставу в найтрудніших обставинах, як і свою гордість з приналежности до нього — в найкращому інтересі цих своїх країн як теж всіх, що цінять волю і мир, постановляє та закликає всіх своїх членів постійно збільшувати усі свої зусилля скеровані на допомогу визвольним змаганням України. Головний Уряд рівночасно закликає уряди своїх країн — ЗДА і Канади — робити всі можливі заходи для перемоги над аґресивним комуно - московським імперіялізмом та для визволення поневолених ним народів.

УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

Тому, що в обставинах поневолення України поза її межами примушена перебувати поважна кількість українських еміґрантів, і

Тому, що ці еміґранти є частиною великого українського народу та становлять інтеґральну частину його життя, творчости і змагань, і

Тому, що ці еміґранти потребують і очікують нашої допомоги в їхньому житті і творчості,

Тому, отже, Гол. Уряд УНС постановляє і закликає всіх членів активно включатися та відповідно до своїх сил і спроможностей піддержувати кожну акцію, скеровану на допомогу українцям у діяспорі у їхніх потребах і зокрема у їхній творчості та змаганнях за волю України. Головний Уряд Українського Народного Союзу зокрема вітає в діяспорі, але на волі Первоієрарха Української Католицької Церкви, довголітнього мученика за Віру і нарід — Митрополита - Ісповідника Йосифа Сліпого.

УКРАЇНЦІ В ЗДА І КАНАДІ

Тому, що українці в ЗДА і Канаді становлять сьогодні головну українську силу поза Україною, і

Тому, що українські спільноти в Америці і Канаді становлять також поважну складову частину і великий моральний, культурний і економічний та оборонний потенціял цих своїх країн, і

Тому, що ці українські спільноти проявляють найкраще свою питому активність та виявляють найкраще свій потенціял у своїх власних церковно - релігійних і громадських культурно - виховних, економічних, професійних, спортових та різнородних інших організаціях і установах,

Тому Головний Уряд Українського Народного Союзу постановляє та закликає своє членство:

1) Давати всю моральну і матеріяльну підтримку цим своїм організаціям, включаючись в їхні ряди та активно в них співпрацюючи;

2) Зокрема піддержувати морально і матеріяльно наші центральні репрезентації, Український Конґресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади, як і наші харитативні централі — Злучений Українсько - Американський Допомоговий Комітет та Фонд Українців Канади, як теж наші наукові, рідношкільні, молодечі та студентські організації.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Тому, що Український Народний Союз упродовж 70 років свого існування був і залишається сьогодні основою багатогранного життя української спільноти на північноамериканському побережжі, і

Тому, що він є поважним фактором в житті і розвитку ЗДА і Канади, і

Тому, що він завжди в минулому і сьогодні є важливим фактором у змаганнях українського народу, і

Тому, що його дальший ріст і розвиток є в найкращому інтересі його членів, наших країн і нашого народу, як і

Тому, що в цьому році відзначаємо 70-річчя офіційного органу УНСоюзу а в наступному, 1964-му році, відзначимемо 70-річчя самого Українського Народного Союзу.

Тому Головний Уряд УНСоюзу постановляє та закликає своїх членів, зокрема урядовців своїх Відділів докладати всіх сил і зусиль для здійснення основної мети: об'єднання якнайбільшої кількости українців в Америці і Канаді в організаційних рямках УНСоюзу, бо тільки так ми можемо з успіхом здійснювати наші великі завдання.

„СВОБОДА" И ПУБЛІКАЦІЇ УНСОЮЗУ

Тому, що український щоденник „Свобода", англомовний „Український Тижневик" та дитячий місячник „Веселка" відограли в минулому та грають сьогодні велику ролю в розвитку нашої організації та наших країн і в змаганнях українського народу, Головний Уряд УНСоюзу постановляє та закликає своїх членів докласти всіх зусиль для збереження та дальшого розвитку тих публікацій і їх поширення та постійного вдосконалювання.

АНГЛОМОВНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Головний Уряд із вдоволенням прийняв до відома звіт про закінчення підготови та друк першого тому АЕУ. Тому що ця чергова публікація УНСоюзу має велику вартість і значення в нашому розвитку і змаганнях, Головний Уряд постановляє — в міру можливостей — продовжувати заходи для підготови й публікації започаткованого вже давно другого тому тієї Енциклопедії і закликає своє членство та українську громадськість піддержати ці його заходи своєю співпрацею, зокрема поширювання цих важливих публікацій.

150-РІЧЧЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Тому, що в наступному 1964-му році припадає 150-річчя народження найбільшого Сина України та чемпіона волі в світі і патрона УНСоюзу Тараса Шевченка, і

Тому, що ці роковини будуть відзначені побудовою з ініціятиви УНСоюзу та відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, отже

Тому Головний Уряд УНСоюзу постановляє відзначити ці роковини відповідною публікацією та закликає всіх своїх членів і їхні Відділи скласти відповідну пожертву на побудову пам'ятника — якщо вони ще цього не зробили — та взяти масову участь у його відкритті в травні 1964-го року, як і в дедикації площі під будову пам'ятника у вересні цього року.

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Головний Уряд УНСоюзу рекомендує своїм репрезентантам в Українськім Конґресовім Комітеті Америки і Комітеті Українців Канади відповідно до своїх сил і спроможностей впливати на те, щоб довести до успішного завершення ведену вже від довшого часу справу Світового Конґресу Вільних Українців.

о. Николай Вояковський

ПРОЩА НА ВІДПУСТ ДО БОФФАЛА

(Чому вибрано до відпустової церкви в Боффало ікону Матері Божої Одиґітрії?)

(III)

Чому саме вибрано покровителькою нової і відпустової церкви в Боффало, Н. Й., Божу Матір, почитувану в іконі Одиґітрії?

Слово „Одиґітрія" значить „провідниця в дорозі". Так названо одну з трьох ікон, що їх мав намалювати св. євангелист Лука, ще за життя Пречистої Діви Марії. Ця ікона є одною з найстарших, тобто найперших ікон Божої Матері. Первісно вона була в одній церкві в Антіохії, передана першим християнам для побожного почитання Богоматері. Відтак ця ікона була в Єрусалимі до п'ятого сторіччя, коли Явдокія, жінка грецького царя Теодозія Молодшого (408—450) прислала цю ікону з Єрусалиму до Константинополя і дала її своїй сестрі св. Пульхерії, яка поставила її у Влахериськім храмі, на побережжі моря Мармара.

Там ікона Божої Матери прославилася многими чудесами. В каноні Пресвятої Богородиці Одиґітрії вичисляється загальними висказами чудотворну діяльність Пресвятої Божої Матері для тих людей, що перед її іконою Одиґітрії помочі й порятунку шукали.

Ця церква на побережжі моря Мармара, що в ній початково находилася ікона Богоматері — Одиґітрії, була манастирською церквою Путеводителів, то значить провідників в мореплавбі. Іменно, ті, що в тодішніх часах плили кораблями, мали звичай іти до того храму і молитися про опіку і про благословення на дорогу і про щасливу плавбу, беручи рівночасно з цього манастиря провідника, себто „путеводителя" для своєї подорожі. Звідси й походить назва манастиря і ікони Пресвятої Богородиці.

Та голосне на всю околицю Царгороду було чудо, коли Божа Мати сама привела двох заблуканих сліпців перед свою ікону і їм в чудесний спосіб повернула зір, що вони вже не потребували поводатирів. І відтоді цю ікону весь нарід став називати: Одиґітрія, тобто провідниця в дорозі життя.

Вірна копія цієї ікони дальше прийшла з Царгороду на Україну.

Перший раз привезла її грецька царівна Анна, дружина св. Володимира Великого в 987 році. Вона одержала ікону від своїх братів Константина і Василія, і привезла її до Києва, якнайціннійший скарб, як свою Провідницю в дорозі. Вона й гаряче молилася перед тією іконою до Богоматері, щоб світло Христової віри, яке щотільки засяло на Україні, закріпилося, та щоб Христове Царство поширялося по всій Українській Землі. Вона щиро благала Божу Матір в її іконі Одиґітрії, щоб зберігала своїм покровом княжу родину і весь народ, та щоб своїм святим покровом захищала молоду українську державу.

Наш нарід оцінював цей великий скарб. Не було радісної ані сумної хвилини в історії українського народу, щоб нею не поділився з Матірю Божою перед її іконою Одиґітрії, з якої Вона мило споглядала на тих, що до неї прибігали. Князі перед воєнними походами приходили перед ікону Богоматері Одиґітрії і просили її, щоб вона вела їх, і їхні війська в повний слави, переможний бій. І коли верталися додому, приходили перед ікону і дякували Їй.

Другий раз копію цієї ікони Божої привезла в 1046 р. донька грецького царя Константина Мономаха, якою він благословив її на подружжє з чернигівським князем Всеволодом. А сама вона благословляла цією святою іконою свого сина Володимира Мономаха, коли він йшов у Київ, щоб засісти на великокняжому престолі. Наші князі брали цю святу ікону з собою у воєнні походи, коли йшли боронити свою Рідну Землю перед ворожими нападами. Вся Україна почитала Пречисту Діву Марію саме в цій іконі Одиґітрії від найдавніших часів, і вона славилася на нашій землі численними чудами. Ця ікона Божої Матері Одиґітрії була захороною для міст і сіл під час ворожої займанщини. В цій іконі Божа Мати була непоборимою Заступницею для нашого війська, що за Божу правду і право народу йшло на бій з ворогами. Вона заступалась за покривджених і брала в охорону людей проти злоби ворогів-земляків і чужинців. Вона всіх спасала, хто тільки зносив до неї руки і просив милости для свого спасення.

Вже це, що я сказав до тепер, є вистачаючою відповіддю на питання: чому обрано Матір Божу Одиґітрії за покровительку нової і відпустової церкви в Боффалі, Н. Й.

Одиґітрія, як я вже сказав, значить Провідниця в дорозі.

Пречиста Божа Мати є нашою провідницею в часі нашого земського життя. Наше життя порівнюють з плавбою судна до морю. А різні земські клопоти, трудноці, смутки, розчарування прирівнюють з бурхливими филями, що грозять судновї нашого життя затопленням. Деколи наше життя подібне до розбурханого моря, що про нього говорить Тарас Шевченко в поемі Іван Підкова:

(Закінчення на стор. 8-ій.)

70-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З уваги на те, що 22-го лютого 1964-ого року сповниться 70 років від часу заснування Українського Народного Союзу, Головний Уряд постановляє опублікувати з цієї нагоди Історію УНСоюзу українською і англійською мовами та закликає все своє членство і всі свої Відділи та Округжні Комітети відзначити цю дату відповідними імпрезами. Рівночасно Головний Уряд постановляє проголосити 1964-ий рік також ювілейним роком УНСоюзу та з тієї нагоди повести організаційну кампанію з метою здобути в ній щонайменше 7.000 нових членів.

„СОЮЗІВКА"

Тому, що виховно - відпочинкова оселя УНСоюзу, відома, як „Союзівка", грає поважну ролю в розвитку нашої організації та виконує добру службу для УНСоюзу і Громади, Уряд УНСоюзу постановляє продовжувати та — в межах можливостей — розбудувати і вдосконалити ту службу.

Після цього приступлено до розподілу пожертв на народні й церковні цілі із Народного Фонду УНСоюзу.

Розподіл допомоги УНСоюзу на церковні й народні цілі

Головний предсідник започаткував дискусію в справі приділення допомоги на церковні й народні цілі з Народного Фонду УНСоюзу.

В дискусії над цією справою забирали голос: І. Одежинський, І. Іванчук, В. Коссар, інж. С. Куропась, А. Драган, п-і М. Демидчук.

Після закінчення дискусії схвалено більшістю голосів розділити поміж українські церковні та національні установи суму $10 012

X. ЗАКРИТТЯ НАРАД

Головний предсідник Й. Лисогір ствердив, що ніхто із членів Головного Уряду більше не зголошується до слова та що повністю вичерпано намічений порядок нарад, тому, за згодою приявних, закрив наради Головного Уряду УНС. Це сталося в п'ятницю, 24-го травня 1963-го року о годині 2:15 по полудні.

Після цього приявні спонтанно й згідно з давною традицією відспівали стоячи український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Ярослав Падох
головний секретар

Успіхи Українського Республіканського Клюбу Філядельфії

В середу 7-го серпня 1963 р. у будинку Федерального Суду у Філядельфії перед федеральним суддею Френсісом Л. Ван Дазеном склало громадянську присягу 37 українців і українок, найбільша мабуть дотепер організована група українських кандидатів на громадян ЗДА. Присягу склало понад 200 нових громадян того дня. Після заприсяження і промов судді Ван Дазена й інших офіційних осіб, українська група під проводом голови Комітету і головного радного УНСоюзу, Івана Одежинського перейшла до залі Джеферсона в поблизькому готелі „Бенджемин Франклин", де відбулося прийняття, влаштоване для нових громадян — українців Республіканською Партією Філядельфії.

За головним столом засіли: голова Відділу УККА, д-р Богдан Гнатюк, голова Республіканської Партії у Філядельфії Вілієм Дж. Девлін, кандидат на посадника міста з рамени Республіканської Партії, Джеймс Мек Дермотт, голова Республіканського Клюбу Пенсилвенії адвокат Тома Дармограй, голова Міського Комітету Іван Одежинський, провідник 49 Ворд-у, де проживає тепер більшість українців Філядельфії Джозеф Блікліі, адвокат Джордж Гершенфельд та член Комітету Юрій Прокопович.

Тостмайстер прийняття, адвокат Тома Дармограй, представив присутнім склад головного стола та передав слово голові Республіканської Партії Філядельфії, В. Дж. Девлінові, який розпочав своє слово українським „Добрий-день" і після привітання нових громадян ЗДА передав слово кандидатові на мейора міста, адвокатові Мек Дермоттові. Він побажав українською мовою новим громадянам „Многих літ" і запевнив їх, що їм, як громадянам Америки, не загрожує ніяка сила на світі, і що вони тепер вільні люди між братами у вільній країні. „Америка — це ви!" — сказав Мек Дермотт під оплески присутніх. Він запевнив теж зібраних українців, що коли він стане посадником міста, двері для всіх українців у нього будуть відчинені.

Опісля промовив адвокат Джордж Гершенфельд, який постійно співпрацює разом з адвокатом Томою Дармограєм як правний дорадник і заступник кандидатів на громадян перед іміграційним урядом, до речі, зовсім безкоштовно. Він ствердив, що для нього було великою приємністю працювати з нашим Комітетом, якого склад працював ефективно. Тостмайстер, адвокат Дармограй представив присутнім членів ділового комітету для справ громадянства, а зокрема підкреслив заслуги пань — членок Комітету: Дарії Завадович, яка спонукала навіть свого чоловіка виповнити громадянські папери, далі пань Юлі Лужецької, Євгенії Менчук і Зірки Колінко.

З черги відома акторка п. Оксана Рудкевич промовила англійською мовою від імени нових громадян, дякуючи Республіканській Партії за допомогу і обіцюючи іменем присутніх „бути добрими громадянами і добрими республіканцями". Треба при цьому ствердити, що того дня отримали американське громадянство визначні діячі нашої сцени, які тепер творять творчий склад „Театру в п'ятницю", а саме: Богдан Паздрій, Володимир і Юлія Шашаровські, Ярослав і Оксана Рудакевичі, Юліян і Марія Сухар та інші визначні наші громадяни.

На закінчення прийняття адвокат Гершенфельд, який виклопотав негайне виписання громадянських грамот для п'яти нових громадян (звичайно такі грамоти отримується щойно після тижня від дня присяги) вручив ці грамоти пп. Володимирові і Юлії Шашаровським, паням Софії Клос і Лідії Завадович та п. Теодорові Ракові. Негайно після закінчення прийняття, названі нові громадяни зареєструвалися у поблизькій виборчій комісії як члени Республіканської партії, побільшуючи таким чином число українців — республіканців.

Вперше, мабуть, в історії Філядельфії американська преса, а зокрема два найбільші щоденники „Інквайрер" і „Буллетин" (оба з мільйоновими накладами) поцікавилися питанням нових громадян — українців і помістили в кількох виданнях у різних днях обширні згадки про працю нашого Комітету для справ громадянства, а зокрема про дії адвоката Дармограя, Івана Одежинського і інших. Як стверджують ті згадки, праця нашого комітету виявилася такою успішною що Республіканська партія Філядельфії має намір зробити цей Комітет постійним і заангажувати його для праці серед інших національних груп, які не мають цього досвіду, що його набули українці Філядельфії.

День перед заприсяженням групи 37 українок і українців у Федеральному Суді, відвідали домівку „Тризуба", де відбуваються постійно сесії присвячені виповнюванню громадянських паперів, навчанню конституції ЗДА, робленням знімків для прохання про громадянство і т. п., — найвищі чинники Республіканської партії Філядельфії, а саме пп. Девлін, Мек Дермотт, Бліклі, Гершенфелд та інші. Вони були захоплені добре зорганізованим апаратом Комітету для справ громадянства, душею якого є Іван Одежинський, що зумів зорганізувати не лише справний апарат, але також заохотити численних мешканців Філядельфії, — українців довершити занедбану ними справу: набути повні права мешканця цієї країни — стати громадянином ЗДА. — Досі прохання про набуття громадянства виповнило понад 300 українок і українців міста Філядельфії, а понад двісті перейшло переслухання в бюрі уряду Іміграції і Натуралізації. В найближчому часі, а саме 26 серпня складе присягу найбільша, мабуть взагалі зорганізована група українців — 66 осіб, а за нею підуть дальші групи.

Під час відвідин в домівці „Тризуба", голова Республіканської партії Філядельфії п. Девлін промовив до зібраних понад 40 осіб, вітаючи їх рішення стати громадянами ЗДА і брати участь в політичному житті країни, що є одним з головних привілеїв і обов'язків громадянина. Опісля промовив молодий і динамічний кандидат на посадника міста Філядельфії Джеймс Мек Дермот, який з запалом заявив:

„Ця країна повинна належати вам і вашим дітям так само, як вона належить нам всім. Тут під зоряним прапором ваші діти виростатимуть без страху перед ніким. власне є те, що забезпечує Це власне є те, що забезпечує вам ваше прохання стати громадянином Америки. Ми хочемо, щоб ви були частиною нашої спільноти і щоб ви допомогли нам!"

Акція Комітету для Справ Громадянства Українського Республіканського Клюбу у Філядельфії повинна бути прикладом для інших наших осередків. Вона доказує, що динаміка і запал одиниць, в цьому випадку Івана Одежинського, можуть потягнути за собою і оживити приспані сили. Українські нові громадяни Америки можуть своєю участю в політичному житті країни в неодному змінити хід подій в льокальному і загально американському маштабі, і можуть навчити неодного з тих, які з нами не числяться і хочуть вимазати з історії ім'я України по думці фальшивої „доктрини", що „Україна була завжди історичною частиною Росії".

ПІРАТСЬКИЙ НАПАД НА БАГАМАХ

Зроблені американською прибережною сторожею фотографії показують (вгорі), як корабель Кастровської Куби зближається до побереж острову Анґілля на Багамах і внизу, як цей же кораблик відпливає із пірваними з цією британської території насильно 19 кубинськими еміґрантами, між якими була одна жінка.

На оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні закінчено дитячий табір

Лігайтон. — В суботу 17-го серпня відбувся тут Літературний вечір, присвячений творчості поета Григорія Чупринки, розстріляного большевиками в серпні 1921-го року в Києві. Вибраний цикл його поезій віддеклямували діти молодечих таборів Українського Золотого Хреста, а саме: Юрко Курчаба, Богдан Пазуняк, Наталка Турченяк і Юрко Пазуняк. Другий цикл поезій рецитували українські мистці живого слова, а саме Марія Степова і Володимир Шашарвський, а Юлія Шашаровська, при акомпаніяменті проф. Зої Маркович відспівала три пісні до слів Поета, а саме „Ніч", „Слава Україні", музика М. Гнатишина та „Віють прапори" музика В. Витвицького. Наступного дня, в неділю, закінчено на названій оселі дитячий табір, який тривав 4 тижні. На закінчення діти улаштували виставу своїх праць, виконаних під час існування табору, а саме — моделі з пластеліни, рисунки і т. д., усе з українськими підписами, як їх діти навчились. Керівничкою табору була фахова учителька Христина Турченяк з Монтреалю, Канада.

ПРОША НА ВІДПУСТ ДО БОФФАЛА

(Закінчення зі сторони 7-ої)

Синє море звірюкою,
то стогне, то виє.
Кругом хвилі, як ті гори:
Ні землі, ні неба.

А все ж таки, через те „життєве море" мусимо пробиватися, покладаючи всю свою надію на нашу Провідницю Небесну Неньку, що додає нам і сили і відваги, пробиватися крізь різні життєві прикроці і труднощі, щоб щасливо дійти до нашої життєвої мети. Без провідництва Божої Матері, ми скоро зблудили б, ми втратили б нашу мету, задля якої ми сотворені і яку мусимо осягнути.

Та на щастя, ми на світі не самі. Є хтось, що думає про нас. Є хтось, що чує сумний зов і плач нашої душі. Є хтось, що його славимо словами „Радуйся, ручко всезлатая!" Є щира — золота рука нашої Небесної Неньки, що як наша невтомна Провідниця в дорозі нашого життя, надхненнями і своєю поміччю, не раз і чудотворною, щасливо, хоч тяжкою дорогою життя, допроваджує нас до нашої мети, до щасливої вічности.

„Радуйся, Богородице Одигітріє, всіх і всегда наставляющих вірних, шествувати ко всякому пути спасительному". Такими гарними словами прославляє наша свята церква Матір Божу Провідницю в дорозі — Одигітрію. Вона, Пресвята Богородиця, наставляє своїх вірних дітей на всякі спасенні дороги. Кожний з нас хоче мати цю певність, що дорога нашого життя, якою ми йдемо, є справді „спасительним путем" для нашого земського і вічного життя. І тут є необхідною для нас допомога Божої Неньки. Бо тільки Вона, як Провідниця в дорозі нашого життя, може щасливо довести нас до мети нашого життя. Хоч би хвилі пристрастей і земських покус вдаряли б, наче водні гори, в човен нашого життя, хоч би затьмили нас темні сили, що не бачити б нам „ні землі, ні неба", то коли маємо безперечну певність, що Божа Мати є нашою провідницею, можемо тільки радіти, що чим тяжча дорога до нашої мети, тим більша нагорода для нас для сягнення цієї мети.

Ось чому наш нарід так дуже любить і цінить чудотворну ікону Божої Матери Одигітрії.

І копія цієї ікони є в нашій новій церкві, в шкільному будинкові, в Боффалі, Н. Й. Ця ікона має завсіди нагадувати нам, що це старинна ікона, що це княжа ікона Божої Матері, що як нашим князям Вона вказувала своїми натхненнями правильний шлях до слави нашого народу, так і для нас, далеко від Рідної Землі, хай буде нашою Провідницею на шляху нашого життя і хай щасливо допровадить нас до мети нашого життя.

„О, Ти, що в найприкрішій хвилі ведеш усіх до свого Сина Моя Провіднице єдина, Вкажи мету моїм дорогам, моїм стражданням і тривогам". (Василь Щурат).

• У виборчій окрузі Стратфорд-он-Авон в Англії відбулися в минулому тижні доповняльні вибори до британської Палати Громад. Посольський мандат з цієї округи мав колишній міністер військових справ Джон Профумо, який оскандалився своєю любовною аферою з дівчиною легких обичаїв, яка одночасно мала роман з советським морським аташе, і мусів зректися міністерського посту та парляментарного мандату. За осиротілий після нього мандат змагалися 5 кандидатів.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 5090. Шейх!

A FRUSTRATED ALI SOON EMERGED FROM THE ROYAL TENT. "YOU MAY GO IN," HE MUTTERED.

KELLY MOTIONED TO THE NATIVE BEARING THE BOX OF COSTUME JEWELRY, THEN FOLLOWED HIS COMPANIONS INSIDE—

THERE THEY FACED AN IMPRESSIVE, ELEGANT FIGURE—HERE WAS THE POWERFUL SHEIK BEN ABEN!

Незабаром вийшов з королівського шатра невдоволений внаслідок розбитих плянів Алі. Ви можете ввійти, промимрив він.

Келлі показав жестом тубільцеві, що ніс скриньку з одежовою біжутерією, а тоді пішов до середини за своїми компаньйонами...

Там вони стануть перед показною, елегантною постаттю! Ось був впливовий шейх Бен Абен!